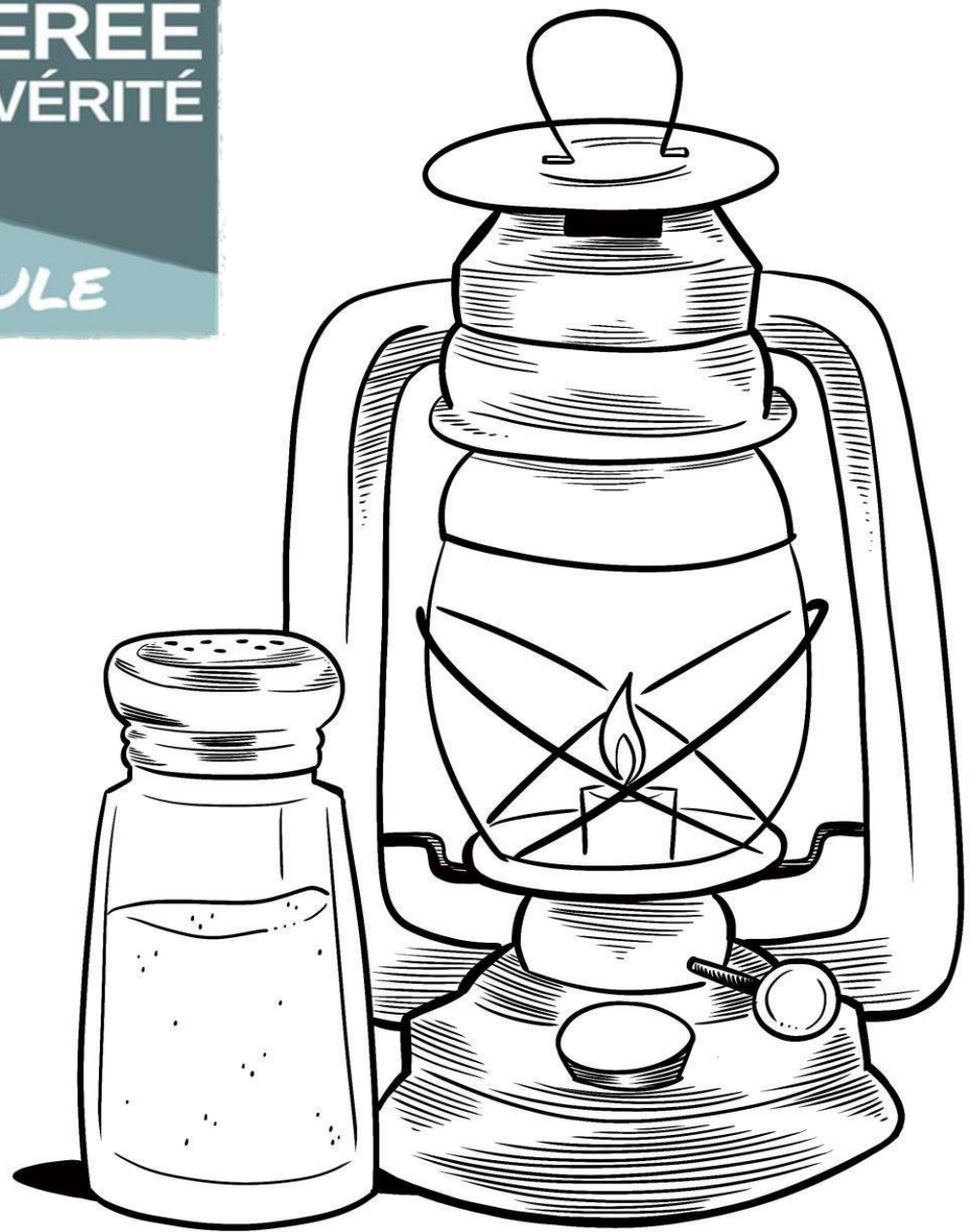

TRANSFORMATION
CENTERÉE
SUR LA VÉRITÉ

MODULE

MUNGWA NA POLE MOKANDA MPO NA MOLAKISI

Truth Centered Transformation est un ministère de Reconciled World. Plus d'informations sur tctprogram.org.

Mbongwana oyo esimbami na solo - Module: Mungwa mpe Pole v4. Copyright ©2020Mokili ta Boyokani, Phoenix, Arizona, États-Unis ta Amerika. www.reconciledworld.org

Mosala oyo epesami na ndingisa ta Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0.

Ozali na ndingisa mpe balendisi yo osala mbongwana na mosala oyo, kosala bakopi na yango, kokabola yango, mpe kotinda yango na bisika mosusu. makambo oyo:

Ndimbola Esengeli kopesa ndanga ta mosala na maloba oyo: Copyright © 2017. Ebimisami na Mokili ta Boyokani (www.reconciledworld.org) na nse ta License Creative Commons Attribution - ShareAlike 3.0. Mpo na koyeba makambo mosusu, kende na www.creativecommons.org.

Mosala ta mombongo te - Okoki kosalela mosala oyo mpo na mombongo te.

Soki olingi kobongola mokanda oyo, okoki kokoma na info@tctprogram.org.

Soki liyebisi ezali te, mikapo ta Makomami euti na

Copyright ©1973, 1978, 1984, 2011 by Biblica, Inc.™ Biblia Mosantu, Libongoli ta Louis Segond (1910) Bazali kosalela yango Na ndingisa ta Zondervan. Lotomo nyonso ta babimisi ebombami. www.zondervan.com “ NIV ” mpe « New International Version - ezali makomi ta mombongo oyo ekomami na » Office des brevets et des marques Commerce ta Etats-Unis ta Amérique na Biblica, Inc. TM.

Liboso ta Kobanda

Komibongisa liboso ta koteya liteya

1. Tángá na likebi nyonso **Buku mpo na molakisi**, mbala na mbala soki likoki ezali. Kotya elembo to Komá mwa makambo na pembeni ta lokasa mpo obosana te makambo ta ntina.
2. Talelá **makani** ta **ntina** ta liteya mokomoko mpo na koyeba makambo oyo bayekoli basengeli kosala Koyekola na liteya mobimba.
3. Bótángá liboso **baverse** nyonso oyo bakopesa.
4. Luká koyeba biloko oyo esengeli na liteya mokomoko, mpe omindimisa ete okosala bakopi ta **buku ta mateya** Koyekola na ndenge ta malamu ekoki kosalisa yo oyeba makambo oyo mwana-kelasi azali koyekola (biloko ta koyekola) mpe ndenge ta kosala biloko oyo ekomonana na miso mpo na kosalela na mateya.
5. Omindimisa ete oyebi malamu **misala nyonso** oyo balobeli na liteya oyo (masano, masano, biloko ta kosalela) bililingi). Okoki kosala yango na libota to na baninga.
6. Zwá ntango ta **kobondela** mpo ete Nzambe abongisa bayekoli mpo na koyoka mokano ta Nzambe mpo na kosalisa yo na koteya mateya. Bomikundola ete ezali kaka na nguya ta Na elikya ete bato bakomona mbongwana kati na bomoi na bango.

Mokanda mpo na molakisi

Makani ta **ntina** mpe **makambo** oyo **esengeli**: Liteya mokomoko ebandaka na eteni oyo.

1. **Makani** ta **ntina** – Ezali na makani mingi ta malamu na liteya moko, kasi bayangani basengeli koyeba malamu makani ta ntina na nsuka ta liteya mokomoko. Ezali malamu koluka koyeba soki Bayangani bakoki komikundola makani ta ntina na nsuka ta liteya. Zwá yango mbala na mbala Ntango ta kozongela makani ta ntina mpo na kosalisa bango bábosana yango te
2. **Biloko ta mosala** – Biloko oyo esengeli mpo na liteya moko na moko, ata mpe biloko mosusu oyo ekoki kosalisa Bawideo mpe mikanda mpo na kokabola na bana-kelasi Buku oyo ta molakisi ekomonisa ntango nini kosalela:
 - a. **BILOKO OYO BITANGAKA BATO** – ekokomama boye.
 - b. **MAKAMBO MOSUSU** – ekokomama boye.

Biloko ta kotala

Biloko ta kotala mpo na module oyo ezali na mokanda mosusu. Bimisa yango mpe bongisá yango lokola oyo ezali na lokasa oyo elobi: "Makambo oyo ezali na kati ta bisaleli ta kotala."

Buku ta Moyekoli

Soki etuluku na bino ezwi mokanda ta molakisi te, bokoki kokoma kopi moko mpo na moto mokomoko na nsuka ta nkasa mibale ta buku oyo:

1. Liteya 6: Kolonga lisumu - Lokasa mpo na kosala na lisumu oyo bato mingi basalaka
2. Liteya 7: Tablo na ngai ta mosala ta kosakola

Liteya 1: Mungwa mpe Mwind

Makanisi ta ntina:

- Lokola mungwa, bomoi na biso esengeli kosala mbongwana na zingazinga na biso mpe na kati ta ba communautés na biso.

Biloko ta mosala:

- Biloko ta kotala: « Nazali koyeba kosala mituya te »! Mokanda ta lisano (mikapo misato esengeli)
- Mbeki ta mungwa, Limp
- Buku ta moyekoli: Masolo mikuse 3

Maloba ta ebandeli: Mungwa

BOMOI YA BAKRISTO NA KATI YA ETULUKU

Malako mpo na Motambwisi: Kamatá saani ta mungwa to tambolá yango na kati ta ndako mpo ete bana-kelasi bámona yango.

- Ezali nini?
- Mpo na nini? *Kobomba, Kopesa elengi, Kopetola, Kopetola, etc.*

Mungwa ezali lolenge ta pete mpe ta kitoko ta kobakisa elengi ta biloko! Kutu, mungwa ezali na ntina mingi mpo na nzoto na biso; tokoki kozanga yango te.

Yesu alobaki ete mungwa ezali elembo oyo emonisaka bakristo. Lelo tokotala ndenge nini tosengeli kozala lokola mungwa na bisika oyo tofandi. Tótalela naino oyo Biblia elobi mpo na oyo Yesu alobaki mpo na mungwa.

Bozali mungwa

KOLUKA NA BANGANGO

Tángá Matai 5:13. "Bino bozali mungwa na mokili. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini bakokoki kozongisa elengi na yango? Ezali lisusu na ntina moko te kaka kobwakama libándá mpe konyatama na bato."

Na verse yango, Yesu azalaki koloba na bayekoli na ye. Lokola tozali bayekoli na ye, azali koloba na biso. Na ntango ta Yesu, mungwa ezalaki na motuya mingi. Yesu ayebisi bayekoli na ye ete bazali na motuya mingi.

Tózala lokola mungwa

Na kotiya motuya na biso lokola bayekoli na Ye mpe na kolobela ntina ta mungwa, Yesu ateyi biso ete tokoki kosala makambo mingi na ba bingumba na biso. Yesu alobaki ete tokoki mpe tosengeli kozala lokola mungwa.

MOSALA NA LISANGA MONENE (salelá **BILENGE OYO EMONANI** "Nayebi kosala mituya TE!")

Posa ya : moto moko ya mombongo, bato mibale ya kosomba, mpe mungwa ya koteka.

Elilingi: Moteki moko azali koteka mungwa na magazini na ye. Mosombi ayei kosomba mungwa.

Mosombi 1: (akoti na magazini) Mokolo malamumu! Nalingi kosomba mbuma. Ezali ntalo boni **Moteki:** Ee, ozali wana.

(Motekisi apesi mbuma, mosombi 1 afuti, motekisi azongisi mosolo epai ta mosombi 1.)

Mosombi 1: (atamboli mpe atangi mosolo) Oyo ezali mokolo na ngai ta chance! Mosombi wana apesaki ngai mbongo mingi. Moto oyo ayebi kotanga te; ayebi ata kokoma te. HAHHA! Nazali na esengo! (Mosombi ta liboso azali kokende.)

Mosombi 2: (Akoti na magazini) Mbote. Nazali awa mpo na kosomba mbuma.

(Motekisi apesi mbuma, mosombi 2 afuti, motekisi azongisi mbongo epai ta mosombi 2).

Mosombi 2: (atamboli mpe atangi mosolo) Oh te! Mosombi apesaki ngai mbongo mingi. Asali libunga mpe akobungisa mosolo na mombongo na ye na lolenge oyo.

Mosombi 2: (azongi epai ta moteki) Limbisá ngai. Nazwaki mbongo mingi ta bibende.

Matondi mingi. Natángá kelasi te mpe nayebi mpenza kotanga malamumu te. Yango ezali kopesa ngai mokakatano monene na kompani na ngai. Nalingi nayeba kosala malamumu koleka na mituya.

Mosombi 2: Ee, ezali mokakatano. Boyebi, soki bolingi mpenza koyekola, nakoki kolakisa bino matematiki mpo ete bokoka kobongisa mombongo na bino. Moteki: Matondi mingi! Nazali na esengo mingi ndenge boyei lelo.

- Nani asalaki makambo oyo moklisto asengeli kosala? *Mosombi 2*
- Mosombi 2 azalaki sembo - kasi na makambo nini mosusu Mosombi 2 asalaki makambo lokola moklisto?
 - *Alakaki kosalisa moteki ta magazini na kosala malamumu mituya... mpo na kobongisa makambo.*
 - *Amonaki mposa moko mpe asalaki eloko mpo na kobongisa yango*

KOLUKA NA BANGANGO

Kati na masoló ta liboso, toyekolaki lolenge oyo bomoi na biso moko ekoki mpe esengeli kobongisama soki tolandi banzela ta Nzambe. Sika tomoni na lisano oyo ta role-play (to komela bilei) mpe na makomi ete bomoi na biso esengeli komema mbongwana zingazinga na biso - na ba communautés na biso! Soki bakomi mungwa na biloko, elengi na yango ebakisamaka. Ntango tokokende na ba communautés na biso, tosengeli kobongisa makambo mpo na ba oyo bazali zingazinga na biso!

Biso nyonso tosalaka na bato ta mboka na biso mikolo nyonso! Yango elingi koloba ete tozali na libaku ta kozala mungwa mpo na bato ta mboka na biso. Makambo oyo tosalaka mokolo na mikolo ekoki komonana lokola makambo ta mikemike, kasi Yesu asaleli mungwa lokola elembo na bomoi na biso mpo na koloba ete eloko moko ta moke ekoki kosala mbongwana monene.

BOMOI YA BILENGE

Na bituluku ta bato misato to minei, bólobela ndenge oyo bosololaka na bato ta mboka na bino. Ndenge nini okoki kozala lokola mungwa mpo na bango, kokómisa bomoi na bango malamumu?

MOSALA YA ETULUKU MOKO

Malako mpo na motambwisi: *Simba kamua sani ya mungwa.*

- *Mungwa ezali na ntina soki efandi kaka bongo na sani? (te)*
- Nini ekokoma na bilei na biso soki basaleli mungwa na ndenge elongobani na tango ya kolamba? *(Mungwa ekomema pimbo na bilei, mungwa ekopesa pimbo na bilei na biso, kozanga mungwa bilei ekozala elengi te)*
- Is salt needed most on things that are already salty? *(TE!)*

Biso nionso esengili toyeba bosolo oyo: mungwa ezali po epanzana. Mungwa ya bomoi na biso esengeli epanza na baye bazali nanu te, na bokengi penza baye bandimeli na te. Soki tokotalisaka bolingo kaka na baye toyanganaka na bango tozali kotosa mibeko ya Nzambe te ya kolinga basusu (elingi koloba kofungwama).

Soki bomoi na biso ekobongola makambu na baye bazali nzinga-nzinga na biso, tozali kobika penza te bomoi ya kimukristu oyo Yesu alingi pona biso.

Pole

KOLUKA NA BANGANGO

Nsima ta kokelama ta likoló mpe mabelé, pole ezalaki eloko ta liboso oyo Nzambe asalaki. Kaka ndenge tokoki kozala na bomoi te soki mungwa ezali te, tokoki mpe kozala na bomoi te soki pole ezali te - ezali eloko ta ntina mingi na bomoi na biso!

- Pole esalaka nini?
 - *Epesaka bomoi, emonisaka langi mpe kitoko, emonisaka makama oyo ekoki kobima, mpe bongo na bongo.*
- Kanisá soki moi ezalaki te, mwinda ta kura te, sanza te.
Bomoi ekozala ndenge nini?
 - *Eloko moko te ekokaki kokola.*
 - *Tozalaki komona ata eloko moko te, ata metre moko te liboso na biso.*

Tángá Yoane 8:12.

- Nani azali pole ta mokili?
 - *Yesu*
- Matomba nini tokozwa soki tozali kolanda Yesu?
 - *Tozali kotambola na molili te, tozali mpe bakufi miso te, kasi tozali komona epai tozali kokende.*
 - *Tozali na pole ta bomoi, tozali na bomoi ta elimo mpe tozali kokola.*

Yesu alobi ete azali pole ta mokili mpe ete tokoki kozala na pole wana soki tolandi ye.

Tángá Matai 5:14-16.

- Nani azali mwinda ta mokili?
 - *Bayekoli na ye - elingi koloba biso!*
- Yesu alobaki ete tosengeli kosala nini mpo 'tóngenga lokola miinda'?
 - *Misala ta malam*
- Pole ezali kopesama epai ta banani?
 - *Bato nionso ta ndako, bato nionso*
- Yesu alobaki ete tokozwa matomba nini soki totiki ete pole na biso ta solo engenga?
 - *Bato mosusu bakomona misala na biso ta malam mpe bakokumisa Tata na biso ta likoló.*

Nzambe apesá Lingomba (baklisto) mokumba moko ta ntina mingi na mokili: kozala pole! Yesu apesaki pole na Ye ta bolingo epai na bayekoli na Ye. Longola Eklezia, ezali na mwinda mosusu te; ezali bobele molili. Soki basaleli ta Nzambe baponi kotika ete pole na bango engengisa bango te, masangá na bango ekozala lisusu na molili te. KOZANGA Pole ta Bomoi, elikya ezali te mpo na mboka oyo.

Lisolo Ya Mangomba - Mungwa Mpe Pole

BOMOI YA BILENGE

Malako mpo na Motambwisi: Bakaboli etuluku monene na bituluku mikemike 3. Tosengeli kozala na motángi moko na etuluku mokomoko. Etuluku moko na moko esengeli kotanga lisapo moko na **BUKU YA MOYEKOLI** mpe koyanola na mituna. Na nsima, bituluku esengeli kopesa lisolo mpe kopesa biyano na etuluku mobimba. Bituluku esengeli kosangana mpo na komonisa mboka wana motangi azali kotanga.

Na mboka na biso n°1, soki moto moko abeli, nganga-nkisi azalaki kosenga ye apesa mbeka ta nyama mpo na kozwa toli mpe nkisi. Ntango bakristo ta eklezia bazwaki mateya ta bokolongono na nzela ta programme TCT, babandaki kosalela makambo oyo bayekolaki na mateya wana mpo na kobikisa bango moko bamaladi oyo bato mingi bazali na yango mpe mpo na kobikisa bazalani na bango. Bisu nyonso na mboka tomonaki ete bato oyo balandaki toli na bango bazalaki na bomoi ta malamumu koleka kozanga ete bápesa banyama mbeka. Sikawa, mboka na biso mobimba ezali kosala makasi mpo na kopekisa mpe kobikisa maladi na esika ta kopesa mbeka. Yango esalisaka biso tóbatela mbongo mpe tózala nzoto kolongono! Emonani lokola ete kosalela Nzambe na bango ezali kokómisa bomoi na bango malamumu koleka. Ezali mpe kosala ete bomoi na biso ezala malamumu koleka!

Na mboka na biso n°2, ntango bato bazalaki koya kobuka mbuma na elanga, nkolo elanga azalaki kopesa bango bilei ta kitoko, masanga ta sukali to masanga ta makasi. Na bantango mosusu, yango ezalaki kosenga ngai mbongo mingi koleka mbongo oyo nazalaki kozwa na mosala na ngai ta bilanga! Nsima ta koyekola ntina ta kosala misala ta bolingo, bakristo ta lisangá na biso bazwaki ekateli ta kosalisa babola kozanga kosenga mbongo. Mwa moke na nsima, bato mosusu ta mboka yango bamonaki makambo oyo bakristo yango bazalaki kosala mpe batikaki kosenga bilei mpe mai! Basalisaki ngai kutu na elanga na ngai! Lelo oyo, bato nyonso ta mboka yango bandimaka kosala na bilanga ta bandeko na bango kozanga kofuta bango mbongo. Moto na moto ayaka na bilei na ye mpe tosalaka elongo. Na yango, nakoki kozwa litomba, baninga na ngai mpe bakoki kozwa litomba! Sikawa, ntango ta kobuka mbuma ezali ntango oyo tozali kozela yango na mposa makasi, kasi ezali ntango ta komitungisa te. Na mbongo oyo tokozwa, tokokokisa bamposa ta mabota na biso! Nazali komituna mpo na nini eklezia eponaki kosunga ata bato oyo bazali bakristu te. Mbala mosusu nasengeli kotuna bango...

Na mboka na biso n°3 esali ba Actes d'amour na bomoi na ye ta mokolo na mokolo. Tosalaka misala ta bolingo mposu nyonso. Ya solo, ekomi lolenge ta bomoi ta mokolo na mokolo na boye ete sikawa, ntango nyonso moto moko amoni mposa moko, akendaka bobele mpo na komeka kosilisa yango. Soki mabanga to bosoto ezali na nzela, tokatisaka mpo na kolongola yango. Yango wana, mboka na biso mobimba, oyo ezalaki moko ta bamboka ta bosoto mpe oyo ebebaki mpenza te na etúká yango, ekómaki mboka ta peto mpe ta malamumu mpenza! Kala mingi te, tokokaki kotonga ndako-nzambe moko ta kitoko na mbongo oyo tozwaka na mosala makasi oyo tosalaka mpe na ndenge tosalisanaka! Tokoki komona mbongwana, kasi tozali mpe koyoka mbongwana na ndenge tozali kosalela basusu makambo. Tozali na esengo mingi mpe na botondi ete basangani ta lingomba balingaki biso mingi mpo na kolakisa biso lolenge ta bomoi oyo eleki malamumu.

- Ndenge nini lisolo oyo elobeli lingomba?
- Ndenge nini Nzambe apambolaki lingomba?
- Mbongwana nini esalemi na bomoi ta bato?
- Bato ta mboka yango basalaki nini?
- Ndenge nini tokoki kolanda ndakisa ta lingomba yango

LAPOLO

Nzambe alingi ete bato na biso babikisama. Lokola toyekolaki yango na mateya na biso ta liboso, Yesu ayaki mpo na kozongisa boyokani kati na bato. Na kotalela makomi oyo totangi lelo, tozali komona ete alingi kosala boyokani wana na nzela na biso! Tozali mwinda oyo ekoki kobengana molili na ba communautés na biso!

- Masolo nini ta ba communautés na bino moko bokoki kokabola oyo ezali kolakisa lolenge nini kongenga ta MOKILI esalisi bazalani na bino?

- Misala ta Bolingo esali mbongwana na ba communautés na bino?
- Na ndenge nini misala na yo ta bolingo ezali lokola pole mpo na bato oyo bazali zingazinga na yo?
- Misala na yo ta bolingo esimbaki bato oyo bazali na lingomba te?

Bosukisi

Zwá mwa ntango mpo na komituna: Na ndimi mpenza ete Nzambe alingi ete bayekoli na ye, kati na bango ngai mpe lingomba na ngai, tósala mbongwana na mboka na biso?

Tosambela ete Nzambe asalisa biso tondima ete alingi kozala na nguya ta kosala na nzela na biso mpo na komema mwinda na molili ta mboka na biso. Sengá Nzambe alakisa yo ndenge oyo akoki kosalela ye lokola mungwa mpe pole, mpe na nsima, zalá motema mpio ntango ozali kozela eyano na ye.

Liteya 2: Pesa Nzambe Nkembo

Makanisi ta ntina:

1. Ntina oyo tozali kongengisa bato mosusu ezali mpo na kopesa Nzambe nkembo.
2. Tosengeli kopesa Nzambe nkembo na makambo nyonso oyo tozali kosala.

Biloko ta mosala:

- Ezali te

Maloba ta ebandeli: Ezali na motuya na miso ta Nzambe

Liboso ta kolanda lisolo na biso, tózwa mwa ntango mpo na kokanisa soki Yesu alobaki ete tozali banani.

Na liteya 1, Yesu alobaki ete tozali.

Tángá Matai 5:16: "Boye, tiká ete pole na bino engenga liboso na bato ete bámona misala na bino malamumu mpe básumisa Tata na bino oyo azali na likoló."

- **Mpo na nini tosengeli kongengisa pole na biso na misala ta malamumu?**

Ntina ta misala malamumu—kozala mungwa mpe mwinda mpe kosala misala ta bolingo—ezali komema basusu na kosanzola Ye! Tosalaka misala ta bolingo mpo na nkembo ta Nzambe. Na liteya oyo, tokotalela ntina oyo mokano na biso ta libosoliboso esengeli kozala ta KOKUMISA NZAMBE.

Bomoi na biso esengeli kokumisa Nzambe

KOLUKA NA BANGANGO

Tokotanga eteni moko ta Boyokani ta Kala lelo. Na verse yango, basaleli ta Nzambe babimaki na boombo mpe bazalaki kokende na mokili oyo Nzambe alakaki bango. Ezalaki mobembo moko molai na esobe. Ntango bakómaki na ndelo ta mokili oyo Nzambe alakaki bango, batindaki bato mpo na kononga mokili yango. Kasi, bamonaki mpe ete ezalaki na mokakatano moko: mampinga ta basoda ta makasi ezalaki na ekólo yango. Mibale kati na bango balobaki makambo ta malamumu, kasi basusu balobaki kaka mabe. Tótalela makambo oyo elekaki na mokanda ta Mitángó.

Tángá Mitángó 14:1-20.

Na esika yango, Ba Yisraele basalaki lisumu. Na esika bátya elikya na bilaka ta Yehova, baimaimaki mpo na Moize mpe mpo na Nzambe, balobaki ete elingaki kozala malamumu bátikala baombo na Ezipito to bákufo na esobe. 1-4). Na eyano na ye, Nzambe alobaki ete akolongola Yisraele mpe na esika na yango, akotya Moize lokola libota moko. Moize abondelaki Nzambe ete asala yango te.

- Na verse ta 13 tii ta 16, Moize alobi ete azalaki kobondela mpo na nini?
 - *Bato ta bikólo mosusu bakoyoka yango mpe bakoloba ete Nzambe azali na nguya te ta kokokisa bilaka na ye.*
- Moize azalaki kobanga makambo nini?
 - *Lokumu ta Nzambe, ndenge oyo bato mosusu batalelaka ye.*

Mose abangaki ete soki Nzambe abomaki Bayisraele, Baezipito oyo bazalaki kokima bakokanisa ete Nzambe akokaki te kokokisa elaka na Ye ta kokotisa bango na mokili ta ndaka. Moise amitungisi na lokumu ta Nzambe -

Nkembo na Ye ! Amitunaki boye: 'Soki likambo ta ndenge wana esalemi, bato oyo bazali baklisto te bakokanisa nini mpo na Nzambe?' Moise alobi te: "Koboma bana ta Israel te na mokili po bazali bato malamumu" to "Ekomonisa ngai lokola mokonzi mabe" etc. Moize azalaki komibanzabanza libosoliboso mpo na lokumu ta Nzambe!

- Osilá komituna soki nkombo ta Nzambe ezali na ntina?
- Lokola tozali bakristo, tosengeli nde komitungisa mpo na lokumu oyo Nzambe azali na yango? (Nalingi koloba Nkembo na Ye ?) Mpo na nini?

Tángá 1 Bakorinti 10:31.

- Paulo alobaki ete tosengeli kokanisa nkembo ta Nzambe na makambo nini?
 - *Ntango nyonso oyo tosalaka likambo moko - ata makambo ta mikemike ta mokolo na mokolo lokola kolya mpe komela.*
- Soki bandako ta bandimi ezali na mobulu koleka bandako mosusu nyonso, soki biloko na bango ezali malamumu te, mpe soki bana na bango balataka bilamba ta salite, okanisi ete bato ta lingomba yango bakanisaka Nzambe ndenge nini?
 - *Bakoki komituna soki Nzambe akoki kobatela libota na ye, bakoki kokanisa ete Nzambe amibanzabanzaka bobele na makambo ta elimo kasi na mabota te.*
- Mpo na kokumisa Nzambe mpe kobenda likebi ta bato, tosengeli nde kozala na bozwi mingi to kozala bato ta kokoka?
 - *Te, ezali bongo te! Kutu, Yesu ye moko abotamaki na libota ta babola. Nzokande, tosengeli kosalela malamumu nyonso oyo Nzambe apesi biso. Tosengeli kosalela makoki nyonso oyo tozali na yango mpo na kokumisa Nzambe.*

Tobengami mpo na kokumisa Nzambe na makambo nyonso oyo tozali kosala. Lisolo oyo emonisi ndenge yango ekoki kosalema.

Nayebaki moto moko oyo libota na ye ekendaki kofanda na kaa ya bato bakimá mboka ntango etumba esilaki na mboka na bango. Liboso ta etumba, libota na biso ezalaki na bozwi mingi. Bautaki na ndako ya kitoko mpe bakómaki kofanda na ndako ya mabelé. Mwasi yango abatelaki ndako yango malamumu te mpe eumelaki te ebebaki. Azalaki na mposa ta ndako kitoko oyo afandaki mpe azalaki kaka kokanisa biloko oyo azalaki na yango te. Mwa moke na nsima, ndeko na ye ya mobali ayaki kofanda na bango. Asalelaki oyo bazalaki na yango, apetolaki ndako na ndenge nyonso oyo akokaki, mpe akendaki kolokota bafololo mpo na kokembisa ndako. Asalaki mwa baposo na misala wana ya mikemike kozanga ete abimisa mbongo: alongolaki esika yango, abongisaki ndako mpe akómisaki yango kitoko na kosaleláká bobele biloko oyo akokaki kozwa. Na kobakisáká milona mpe fololo mpe na kopetoláká ndako, ezalela ta ndako ebongwanaki. Atako libota na ye lizalaki ntango nyonso na bobólá mpe ndako na bango ezalaki moke, ndeko mobali yango asalelaki oyo libota na ye lizalaki na yango mpo na kokumisa Nzambe! Yango epesaki elikya bobele te epai na mwasi ta ndeko na ye, kasi lisusu epai na bato nyonso oyo bazalaki zingazinga na bango atako bazalaki kati na ezalela ya mpasi mingi.

BOMOI YA BILENGE

Na bituluku ya mikemike, pesá makanisi mingi na mituna mibale oyo.

Malako ya molakisi: *Ya motuya, bosangisa makanisi elongo, bo banda kotia makanisi esika moko mpo ete ba banda koyeba lolenge nini ya biyano oyo esengeli. Tango ba masanga bakosilisa, yebisa bango ba bapesa lapolo na kelasi.*

Lolenge nini tokoki kotonga lokumu ta Nzambe kati na bato oyo bazali baklisto te?	Na makambo nini tokoki kobebisa lokumu ta Nzambe epai ta bato oyo bazali baklisto te
<i>Kobatela bana na biso</i>	<i>Kozanga kokokisa bamposa ta mabota na biso</i>
<i>Kolinga mwasi na yo</i>	<i>Kobebisa ezingelo</i>
<i>Kosala mosala makasi</i>	<i>Kozanga kobatela nzoto malamu (komela masanga mpe komela likaya)</i>
<i>Kosalela basusu</i>	<i>Asilikaka noki</i>
<i>Tóbatela mimeseno ta malamu</i>	<i>Kozanga kolongobana (na makambo ta mokolo na mokolo)</i>
<i>Kobatela ezingelo/banyama/bibwele</i>	<i>Kozala sembo te epai ta molongani na yo</i>
<i>Kobatela biloko na biso peto mpe na molongo</i>	<i>Konyokola bana na biso, bato ta libota na biso, to banyama na biso</i>

LAPOLO

KOLUKA NA BANGANGO

- Ntango bato bazali kotala bomoi na yo, bakanisaka boye: 'Nzambe azali malamu mingi, tosengeli kobanga ye mpe kotosa ye!' To bakanisaka ete Nzambe na biso azali na nguya mingi te to azali na ntina mingi te?
- Totosaka Nzambe na makambo nyonso? Tosalaka mosala makasi? Tomoniselaka basusu bolingo? Tozalaka na mayele na ndenge ya kosalela mbongo na biso? Tozali sembo? Topesaka na motema moko? Nini tokoki kosala na ndenge mosusu?

Bamemi-nsango ta Nzambe

KOLUKA NA BANGANGO

Nkombo ta Nzambe ezali na ntina mingi. Abengaki biso ba ambassadeurs na ye!

Tángá 2 Bakorinti 5:20.

- Ambassadeur azali nani?

Malako mpo na Motambwisi: (Tyá na esika ta mikili oyo elobelami awa, oyo eyebani mingi.)

Ambassadeur ezali moto oyo akendaka na mboka mosusu mpo na komonisa mboka na ye. Na ndakisa, na Etats-Unis, ezali na ambassadeur ta Kenya. Azali na mokumba ta komonisa Kenya na Etats-Unis. Soki mbulamatarari ta Kenya ezwi bikateli, ezali koloba na nkombo ya Etats-Unis. Alobi na bato ta Republique yta Kenya, ya batoya Kenya mpe biloko ya Kenya mpe ezali kolendisa bango ete bakende kotala Kenya, kosala mimbongo na Kenya mpe kosomba biloko ya Kenya. Soki moto alingi koyeba Kenya, akopesa lokumu na mboka na ye na kolobaka na ye mpo na Kenya.

Ezali lokola kozala na bana. Soki mwana na yo asali mabe, okoyoka soni. Na boye ekopesa yo lolenge moko ya mabe ya komonela. Soki mwana na yo asali malamu, okozala na esengo. Ekomelaka biso mpe mbala mingi.

Biso mpe lolenge moko, tozali ba ambasader ya bokonzi ya Nzambe. Tozali bana na Nzambe. Tangu batu batalaka biso, na bomoi na biso, esengeli tangu batu bakomona biso bamona na nini tozali lokola kokani na bokonzi ya Nzambe.

- Bomoi na biso ezali komonisa nini na ntina na Bokonzi ta Nzambe?

Na poso oyo, kanisá ndenge oyo ozali komonisa ete ozali momonisi ta Nzambe. Ntango bato bazali kotala bomoi na yo, bazali kososola nini mpo na oyo etali Nzambe?

ACTIVITÉ AVEC LE PARTENAIRE

Mibale mibale, bobanda kokanisa nini bokosala na poso oyo. Bobondela elongo mpo ete Nzambe amema mbongwana oyo yo osengeli.

Kosukisa

kobika pona lokumu ya Nzambe ekoki kotondisa biso na esengo na makambo nionso.

- Tanga Yoani 15 : 10-11

Kotosa mibeko ya Yesu szali mokumba ya makasi te, kasi ezali esengo!

Tanga 1 Petelo 2:12

- Ntina to zali kobika bomoi ya kopesa Nzambe lokumu ezali mpo ete batu mosusu mpe ba pesa ye nkembo.

Ezali malamumu te kobika lolenge wana, Nzambe akopambola biso lisusu koleka mpe akopesa biso esengo?

Liteya 3: Boklisto ta Solo

Makanisi ta ntina:

Boyangeli ya solo etalisamaka kati na misala ekosalaka libanda nde ekotalisa oyo tozali na kati. Bango bazali mbuma ya bolingo na biso epay ya Nzambe.

Biloko ta mosala:

- Biloko ta kotala: bakarte 3 mpo na kolakisa ndenge ta kosala lisano ta moto na moto
- Ba-candle 3 mpe ba allumettes

Maloba ta ebandeli

KOLUKA NA BILENGE MINGI

- Ndenge nini okoki koyeba bakristo ta solo? Ndenge nini okoki koyeba moto oyo azali mokristo ta solo? Salá liste ta makambo oyo basalaka to ta bizaleli oyo bakoki kozala na yango.

LAPOLO

Malako mpo na Motambwisi: Sengá bituluku báye biza bizaleli mosusu ta malamumu oyo bango moko bamoni. Na nsima, sengá bituluku yango báta lele liste na bango. Na kati ta makambo oyo ezali na liste yango, makambo boni ezali lokola kokende na ndako-nzambe? Lolenge boni ta bomoto ezali lokola bosembo? Liste nini eleki molai?

Lelo oyo, tokolobela bandakisa misato ta bizaleli oyo bakristo bamonisaka.

Moto ta liboso: Kaka na libándá

MAKAMBO OYO BATO BAKOSALAKA MPO NA KOSALA: Kobeta masano ta video

Malako mpo na motambwisi: Okozala na mposa ta bato misato ta bolingo malamumu. Ntango ozali kokabola bakarte ta **VISUELLE AIDE** mpo na lisano ta komimonisa na miso ta bato, osengeli komindimisa ete bato oyo balingi kosala lisano yango bakoki kosala makambo oyo elandi:

- Moto ta liboso: azali na lolendo mingi
- Moto ta mibale: azalaka na makanisi mabe mpe azalaka na nkanda
- Moto ta misato: azali na boboto, na komikitisa mpe abongoli motema

Moto ta liboso: (na lolendo mingi)

Oyo nde esengo! Lelo, nasakolaki epai na ebele ta bato na engumba. Baapareyi na ngai ta kotya mingongo esalisaki ngai mingi. Bapesaki bato nyonso nzela ta koyoka mabondeli na ngai ta kitoko mpe mibeko na ngai ta elimo - nayebisaki bango makambo nyonso etali ndenge ta kozala na bomoi. Nayebi ete nalongaki kondimisa bango, mpamba te bango nyonso batombolaki maboko mpo na kokóma bakristo nsima ta lisoló na ngai. Nazali solo mopalanganisi malamumu ta nsango malamumu na etuka oyo - moto mosusu te azali na elonga lokola ngai! Yango ezali likambo ta kokamwa te, mpamba te na mokolo, nalekisaka ngonga mibale na kobondela mpe ngonga moko na kotángá Biblia. Na mposa eleki, nalekisaki mikolo misato ta kokila bilei mpe nasengaki Nzambe apesa ngai bato 50 na sanza oyo. Nazali na elikya ete ntango akotala ndenge nazali kobondela mpe kokila bilei, akoyanola na libondeli na ngai. Ezali mawa mingi ete basusu bazali na molimo lokola ngai te, bayebi te ndenge nini kosala mosala ta Nzambe... Oh, tala molangwi masanga ta pembeni. Emonani lokola ete akoki ata kozonga na nzela na ye te mpe ezali kaka na ngonga ta 5 ta butu! Azali na mposa ta koyoka moko ta mateya na ngai! Boye, nazali na tango te mpo na ye sikoyo, oyo ezali tango ta kosambela. (Azali na mposa makasi ta kokende.)

- Okoloba nini mpo na Moto ta liboso?
 - *Atyaka makanisi na ye kaka na lokumu na ye moko; atyaka makanisi na ye na makambo ta elimo, kasi na misala ta bolingo te.*
- Osilá kokutana na moto ta ndenge wana?

Moto ta liboso azali lokola Mofalisai. Bafalisai bazalaki bakonzi ta mangomba na mikolo ta Yesu. Bazalaki kotalelama lokola bato ta bulee mingi oyo bamipesaki na koyekola mpe koteya Mibeko ta Mose. Bazalaki na souci mingi ta kolanda mibeko ta Nzambe mpe ta kozala na bomoi ta kokoka - bomoi ta bosantu - na boye ete babakisaki bipekiseli 365 mpe mibeko 250 na Mibeko Zomi mpe bazalaki kozela ete bato nyonso bátosa yango. Bafalisai bazalaki kotalelama lokola bato ta bulee koleka. Moto nyonso akokaki kozala mosantu lokola bango te.

Nzokande, na bisika mingi kati na Biblia, tozali kokuta Yesu azali kopamela Bafalisai, baoyo kati na bonkoko na bango batalelamaki lokola "basantu koleka". Ya solo, maloba makasi ta Yesu mazalaki te mpo na bandumba to balangwi masanga, kasi mpo na Bafalisai. Tótalela oyo alobaki na bango:

Tángá Matai 23:1-7, 23-28.

- Na kotalela baverse oyo, okanisi ete lisumu ta Bafalisai ezalaki nini?
 - *Bafalisai bazalaki na misala nyonso ta malamú, kasi na kati bazalaki na lokoso, na lolendo, na moimi, mpe na komitombola. Bazalaki komibanzabanza te mpo na bato, bazalaki nde kotya mibeko ta makasi, kasi ta Nzambe te. Bato bakokaki te kokokisa masengami oyo bango moko basalaki. Atako bazalaki bato ta kozanga kokoka, **bazalaki kosala lokola nde bazalaki bato ta kokoka mpe bazalaki kosambisa bato nyonso oyo bazalaki bato ta kozanga kokoka. Bafalisai bazalaki komibanzabanza mingi te mpo na kozala na bomoi ta bulee, kasi bazalaki komibanzabanza bobele mpo na komonana ete bazali bulee.***

Atako Bafalisai mpe moto oyo tozali kosala lisano na ye bazali bandakisa ya mabe mpenza, biso nyonso tokoki komekama na komimonisa ete tozali bato ta elimo koleka ndenge oyo tozali mpenza, to mpe tokoki komimonisa ete tozali baklisto, nzokande tozali komiyoka ete tozali mosika na Nzambe. Nzambe amibanzabanzaka te mpo na makambo oyo tozali kosala na libándá, ndenge amibanza-banzaka mpo na boyokani na biso na ye. Misala na biso ya libándá esengeli kouta na boyokani ta penepene elongo na Ye.

Sikoyo, tótalela moto ta mibale.

Moto ta mibale: Moto oyo asalelaka basusu kozanga bolingo

MAKAMBO OYO BATO BAKOSALAKA MPO NA KOSALA: Kobeta masano

Malako mpo na motambwisi: Salelá bakarte oyo ezali na **BUKU YA BILILINGI**.

Moto ta mibale: (asalaka makambo na nkanda, azalaka na ezaleli ta mabe mpe akómaka nkandankanda ntango ozali koloba)

Mabe na yo ! Mokolo nini, nalembi! Kozala mondimi ta lingomba moko ezwaka ngai ntango mingi! Poso na poso, nalekisaka ntango na ngai na kosalisa basusu mpe na koyemba na korale. Ezali likambo ta kokamwa te soki pastere alobaki na ngai ete nazali mpenza lipamboli mpo na lingomba! Lelo, nakendaki kotala bato misato ya maladi mpe namemelaki bango bilei. Kaka na mposo eleki, nasalaki ebongiseli mpo na kotonga ndako ya mwasi moko oyo mobali akufá... (abandaki kosilika). Nayebi te mpo na nini bana na ye moko bakoki kosalisa ye. Azali na bana mibale ya mibali oyo basengeli kosalisa ye! Nalekisaki ntango mingi mosika na libota na ngai, kasi emonani ete moto moko te azali komibanzabanza mpo na makambo oyo nazali komipimela mpo na kosalisa basusu! Nazali na elikya ete bakopesa ngai ata mokolo moko te matondi mpo na mosala nyonso nasalaki. Soki te, pastere na ngai mpe bato mosusu na lisangá bakomona ete nazali moklisto ta solo. Boye, ntango ekoki mpo na kokende na momekano ya koyemba. Nazali na mposa ya kokende.

- Okoloba nini mpo na Motoya mibale?
 - *Azali kosala mosala makasi na ntango ta milulu ya lingomba, kasi azali na makanisi mabe.*

Moto ya mibale azalaki komibanzabanza mpo na lokumu na ye. Asalaki misala ya bolingo na ezaleli mabe mpe na ntina mabe—mpo ete basusu bakumisa Ye. Tótala esika mosusu oyo Biblia elobeli likambo yango.

Tángá 1 Bakorinti 13:1-3.

- Na kotalela lisolo oyo, eloko nini ezangi na moto ya mibale? (*bolingo*)

Biblia eteyi biso polele ete kosala makambo ya malamumu (misala ta bolingo) na bato oyo bazangi bolingo na mitema na biso ekoki te! Na verse oyo, tomoni ete tosengeli kozala na bolingo mpo misala na biso ya bolingo ezala na ntina.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Kanisá ete moto ya mibale ayei epai na yo mpo na kosenga yo toli. Bayokaki lisoló moko likoló na 1 Bakorinti 13 kasi bayokaki mpenza bolingo te. Balingaki kolinga, kasi ndenge nini bakokaki kolinga bato mosusu? Mingingi baoyo bazalaki kotungisa ngai mingi. Toli nini okopesa na Moto 2 mpo na ndenge ya kokola na kolinga basusu?

LAPOLO

Eutelo ya bolingo

Soki tolingi kokola kati na bolingo, tosengeli ntango nyonso kokende epai bolingo euti.

Tángá 1 Yoane 4:7-9.

- Bolingo eutaka wapi? Bolingo euti na Nzambe. Nzambe azali bolingo.

Lokola bolingo euti epai na Nzambe, tosengeli kotalela Nzambe mpo na kozwa bolingo mingi ntango tozali komiyoka ete tolingami te.

LIKAMBO YA KOLAKA NA BANDEKO MINGI (KOPONA)

Malako mpo na Motambwisi: *Poná moto moko oyo akopesa yo formasyo. Pesá ye buji oyo ekufi. Sengá moto oyo amipesi na bolingo na ye moko apelisa buji. (Ekoki kopela te kozanga pole.)*

Kotuna:

- Mpo na nini okoki kopelisa buji na yo te?
 - *Mpo nazali na mwinda te mpo na kongengisa yango.*
- Ozali na mposa ta nini?
 - *Mwinda / liziba ta mwinda.*

Malako mpo na motambwisi: *Sengá ye afanda liboso. Pesá mwinda mosusu oyo ekufi na moto mosusu na kati ta ndako. Sengá moto oyo alingi kopesa litatoli ete apelisa buji ta moto mosusu. (Ekozala te mpo ete esika ta kongengisa ezali te.)*

Kotuna:

- Mpo na nini okoki kopelisa buji ya mozalani na yo te? Mpo ete buji na ngai moko ezali kopela te.
- Ezali malamumu koluka kopelisa buji ya moto mosusu kozanga kopelisa oyo ya yo moko? Soki moke te!

Ndenge kaka tokoki kopelisa buji te soki eloko moko te ezali kopelisa yango to kongengisa yango, tokoki mpe te kozala na bolingo ya solosolo soki eloko moko te ezali kopelisa bolingo.

Malako mpo na motambwisi: Tyá buji moko ta monene na mesa oyo ezali na liboso ta ndako.

- Lobá: Yesu azali Pole ta mokili. Nzambe nde apesaka biso pole na nzela ta Yesu Klisto. ?
- Tuná moto ta mibale: « Soki okómi na esika oyo pole ezali, okoki kopelisa buji na yo » (Ee)
- Sengá ye apelisa buji.
- Lobá boye: Sikoyo otondi na pole mpo ozalaki koluka esika oyo pole yango eutaka. Sikoyo okoki kopelisa mwinda ta moninga na yo? (Ee)
- Sengá ye apelisa buji mosusu.
- Liteya nini tokoki kozwa na ndakisa oyo?
 - Yesu azali mwinda mpe liziba ta bolingo na biso. Tokoki te kolinga basusu soki biso moko tolingani te.

Ezali polele ete tosengeli kokende na liziba ya bolingo mpo na kokóla kati na bolingo mpo ete na nsima tómonisa bolingo ta Klisto epai na basusu.

Kokóla kati na bolingo

Ndenge tolobaki yango, tokoki kokolisa bolingo na biso soki tozali kobondela Nzambe mpe kosenga ye ete bolingo na biso ekóma lisusu makasi. Talá mwa makanisi mosusu.

1. BONDELAKA MPO NA BASUSU

- Bolingo ecolaka ntango tozali kobondela mpo na bato mosusu, ata baoyo tozali kolinga te. Sengá Yehova apesa yo bolingo mpo na bango. Soki ozali kozwa ntango ya kobondela mpo na bango mokolo na mokolo, okoki kokamwa ndenge oyo Nzambe akobongola ndenge na yo ya kotalela bango. Yango ezwaka ntango!

2. KOSALA / KOTOSANA

- Bolingo ecolaka ntango tozali komonisa yango na misala; ezali kaka te mwa mayoki ta malamumu. Ntango mosusu ezalaka likambo oyo moto asali. Na yango, ata soki tozali mpenza na mayoki ta bolingo te, tokoki ntango nyonso komeka komonisa bolingo epai na moto mosusu mpe kobondela ete mayoki ta bolingo makóla.

3. ZWA NTANGO YA KOYEKOLA EPAI NA BASUSU

- Mbala mingi, ntango tozali koyeba bato mosusu malamumu, bolingo na biso mpo na bango ecolaka.

Kobosana likambo oyo te: Kolinga moto elimboli te ete ondimi makambo nyonso oyo moto yango azali kosala. Soki moto asali lisumu, tozali lisusu na boyokani te na lisumu, kasi tolingaka mosumuki. Yesu alekisaki ntango elongo na basi ta pite mpe bakóngoli na mpako mpe bato mosusu oyo bazalaki kosala mabe. Andimaki lisumu na bango te, kasi alingaki bango. Azalaki kolya elongo na bango, kosangana na bango, mpe kosalela bango na bolingo nyonso.

Ezaleli 3: Kosalela na motema oyo etondi na bolingo

MAKAMBO OYO BATO BAKOSALAKA MPO NA KOSALA: Kobeta masano ta video

Malako mpo na motambwisi: Salelá bakarte oyo ezali na **BUKU YA BILILINGI**.

Nazalaka ntango nyonso kokamwa na (Moto 1) mpe (Moto 2). Bazali mpenza bato ta elimo mpe bazali kosala makambo mingi ta malamumu mpo na lingomba. Kasi, namonaka ete nakokoka te kozala lokola bango. Lelo, namekaki kolekisa ntango na kobondela, kasi nsima ta mwa miniti, mwana na ngai akweaki mpe azokisaki mabólóngo na ye. Na yango, natelemaki mpo na kopangwisa mpota yango mpe kokanga yango. Mwa moke na

nsima, ekómaki ntango ya komema bana na eteyelo. Nsima na yango, nakendaki kosala na elanga. Ntango nazalaki kozonga na ndako, natelemaki mpo na kotala mwasi moko oyo akufelá mobali oyo azalaki kofanda pembeni na biso. Mwasi mobola oyo mobali na ye auti kokufa mpe azali na mawa mingi. Nazali mpenza koyokela ye mawa. Tolekisaki bangonga mingi na kosolola wana nazalaki kosalisa ye na kosukola bilamba na ye mpe nazalaki kobondela elongo na ye. Azalaki na esengo mingi, kasi nazalaki na mposa ta kosala mingi mpo na kosalisa ye. Motema na ngai ezali na mawa mingi mpo na ye. Soki kaka nazalaki na elimo mingi koleka basusu, mbele nakokaki kosala mingi koleka. (Motó na nse) Tata, limbisa ngai nasengi yo mpo na bantina oyo nazali ta kokoka te. Nalingi kozala na bomoi oyo ezali kokumisa. Lakisa ngai ndenge nini nakoki kosalela tango na ngai mpe kolinga basusu ndenge Yo olingi. Nasengi lisungi na Yo, nayebi ete nakoki kosala yango ngai moko te.

- Okoloba nini mpo na Moto ya misato?
 - *Komikitisa, komibanzabanza, kolakisa bolingo ezali kati na bomoi ta bato ta mokolo na mokolo. Azali kokóma mungwa mpe pole ya solo.*
- Moto yango alingaki kokumisa nani? *Nzambe*
- Ndenge nini Yesu azalaki kosalela ntango na ye? *Kosala misala ya bolingo, kozala na mposa ya kolekisa ntango na mabondeli.*
- Ndenge nini oyebi ete azalaki na motema ta bolingo? *Azalaki na motema mawa epai na baninga na ye mpe alukaki lokumu epai na Nzambe.*

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Tángá Luka 18:9-14

- Na verse oyo, Nzambe apesaki lokumu epai ta banani?
- Mpo na nini likambo yango ekamwisaki? (Kanisá makambo oyo toyokaki na ntina na Bafalisai.
- Na kati ta makambo oyo misato, oyo wapi okanisi ete emonisi malamumu ndenge oyo Nzambe alukaka baklisto? Mpo na nini?
- Kanisá lisusu ndenge oyo otángaki na ebandeli mpo na kolobela baklisto ta solo. Ndenge nini okobongisa yango na kotalela makambo oyo tomoni na liteya oyo?

Moto ta misato azalaki kosala misala na ye ta mokolo na mokolo na motema oyo ezalaki na mposa ta nkembo ta Nzambe. Azalaki na makoki ta sikisiki te mpe amimonisaki te lokola moto monene, kasi azalaki na motema oyo etondi na bolingo mpe na elimo oyo ezalaki na mposa ta kosala makambo na bolingo. Asalaki malamumu mpe alukaki Nzambe na nzela ta libondeli. Azalaki sembo na mosala na ye ta mokolo na mokolo mpe azalaki kokokisa bamposa ta bato oyo bazalaki zingazinga na ye. Moto oyo ta misato alakisi biso ete tosengeli kozala bato ta kokoka te mpo na kosalela basusu! Nzambe alingi ete tópesa Ye oyo tozali na yango (bomoi na biso ta mokolo na mokolo) mpo na nkembo na Ye.

Kosala misala ya bolingo na mitema oyo etondi na bolingo ekumisaka Nzambe mpe etindaka bato mosusu básanzola ye. Tokoki mpenza te kozala mwinda ta mokili soki tozali na motema etondi na bolingo te. (Matai 5:43-45) Lolenge bobele moko ta kozala na motema oyo etondi na bolingo ezali ta koluka nkembo ta Nzambe na esika ta koluka nkembo na biso moko.

Kosukisa

Na mateya ta nsuka, tokundwelaki misala mingi ya mokristo: tosengeli kozala mungwa mpe pole, mpe tosengeli kopesa Nzambe nkembo. Kasi, tosengeli kobosana te ete makoki ta kosala makambo yango euti epai ta Nzambe. Ya liboso, tosengeli kozala na boyokani malamumu na Nzambe. Soki tosali bongo te, tokokóma lokola bato mibale oyo tolobeli na ebandeli, elingi koloba kosala makambo ta malamumu na libándá mpe kozala mosika na Nzambe, to kosalela Nzambe kozanga bolingo mpe kozala na nkanda. Ntango tozali koluka nkembo ta Nzambe, atondisaka biso na bolingo na ye. Na mitema etondi na bolingo, misala na biso ya bolingo ekosala ete basusu bakumisa ye! Na bongo tokomi mungwa ya mabele mpe mwinda ya mokili!

LIKAMBO OYO OKOKI KOSALA

Kanisá lisusu na bato oyo tolakisaka na masano na biso ya lisano: nani ozali lokola mingi? Sengá Nzambe atala motema na yo mpe apesa yo biyano na mituna oyo:

- Nazali nde koluka ete makambo oyo nazali kosala ekumisa Nzambe mpe ekumisa ye? To nazali nde komibanzabanza mingi mpo na bato mosusu oyo bazali kofutela ngai?
- Nalukaka mpenza Nzambe, to nasalaka kaka makambo oyo emonanaka ete ezali malamu? Lolenge moko ta koyeba yango ezali ta kotala moto oyo ozali ntango moto mosusu azali kotala te. Ndenge nini osalelaka libota na yo soki moto moko te ayebi yango? Ozali komipesa na makambo ta Nzambe ntango moto moko te azali kotala yo? Olingaka mpenza to osepelaka mingi na bato oyo bakanisaka ete ozali mosantu?
- Nazali mpenza na likoki ta kolinga?

Losambo ya moto na moto, to batu mibale to na lisanga mpo ete Nzammbe abongola mitema mpe maye tokosalaka na mibale to na bituluku mpo ete Nzambe abongola mitema mpe misala na biso mpo na kolakisa solo pole ya bolingo na Ye na ba communautés na biso Mateya na biso oyo ekolanda ekoteya biso ndenge nini tokoki kokola na molimo mpo ete mitema na biso esepelisa Nzambe.

Liteya 4: Longolá lisumu mpe salá ete makanisi na yo ezala ta sika

Makanisi ta ntina:

1. Tosengeli kozwa bibongiseli mpo na kolonga masumu mpo na kozala mungwa mpe mwinda na kati ta mboka na biso.

Biloko ta mosala:

- Buku mpo na koyekola Biblia: Makambo ta kosala mpo na kolonga lisumu (na baverse mpe bililingi)
- Bililingi ta kotala: lisano ta bisika ta moindo (bimá to salá bakarte mingi mpo moto nyonso azwa moko)
- Bililingi: Bililingi motoba “ Bililingi misato mpo na milongo oyo elobeli” Kolongolama na lisumu “mpe bililingi misato mpo na “ Kobongisa makanisi “
- Tablo 9 “ Matambe mpo na kolonga lisumu “ (salá to komá na etanda) Tiká esika kati na matambe nyonso

Malako mpo na Motambwisi: Ezali na ntina kosala misala oyo ezali na liteya oyo liboso ta kolakisa yango, mpo na koyeba soki ekosimba mpo na kolimbola likambo oyo bazali koteya. Lisusu, masano ta bato ebele esengaka ete molakisi amibongisa. Yango wana, osengeli kobongisa biloko nyonso liboso.

Maloba ta ebandeli: Ndenge oyo tozali kobungisa elengi na biso

Ozali komikundola ete kati na Liteya 1, totángaki mokapo oyo euti na Matai 5. Tosololaki na ntina ta motuya mpe bosenga ta mungwa mpe lolenge nini bomoi na biso esengeli kozala lokola mungwa mpo na bato na biso. Eteni ta mibale ta verse yango elobeli oyo esalemaka soki mungwa ebungisi 'eloko na yango ta elengi.'

Talá lisusu Matai 5:13.

“Bino bozali mungwa na mokili. Kasi soki mungwa ebungisi elengi na yango, ndenge nini bakoki kozongisa elengi na yango? Ezali lisusu na ntina moko te kaka kobwakama libándá mpe konyatama na bato. »

Tosololaki na ntina ta motuya mpe bosenga ta mungwa mpe lolenge nini bomoi na biso esengeli kozala lokola mungwa mpo na bato na biso. Sikoyo, tótalela eteni ta mibale ta verse yango: Soki mungwa ebungisi elengi na yango, nini ekosalema?

Kolongola lisumu

- Lisumu ezali nini? (kosala mabe, makanisi to misala ta mabe, koyokisa Nzambe mawa)
- Kozala "mosumuki" elimboli nini? (Tolingaka kosala masumu, tomesaná kosala masumu, mposa na biso ta kosala masumu euti na bomoto, tozali na masumu kati na bomoi na biso)

Lisumu ezali kosala ete tózala na mungwa te mpe tózala na ntina te na kati ta bato. Tokosala lisano moko ta pete mpo na koyeba nani kati na biso asengeli kolonga masumu na bomoi na ye mpe nani azali na masumu te na bomoi na ye.

MAKAMBO MOSUSU: Lisano ta mabulu ta moindo

Malako mpo na motambwisi: Lakisa na lingomba ba karte mibale **LISUNGI NA BILILINGI** : Moko na litono ta mpembe mosusu na litono ta moyindo.

Eteni ta mputulu ezali komonisa motema ta peto oyo ezangi masumu, mpe eteni ta moindo ezali komonisa motema ta masumu.

Mpo na mosala oyo, tokosalela eteni ta liboso ta Ndako ta Bokonzi. Esika yango ekabwani na biteni mibale:

- Zone 1 – « Basumuki »
- Eteni 2 – « Lisumu te »

Etinda ta lisano:

1. Mokomoko na bino akozwa karte moko oyo ezali na elembo moko. Karte yango ekomonisa eteni ta ndako epai osengeli kokende: esika ta moindo = esika « ta basumuki », to esika ta mpamba = esika « ta basumuki te ».
2. Kotala TE esika yango tii ntango nakoyebisa yo ete ezali ngala na yo. Bomba karte na yo na ndenge ete moto moko TE amona esika na yo - ata yo moko TE!

Malako mpo na motambwisi: Lakisá bango karte oyo ezali na mwa eteni ta moindo mpe lakisá bango ete karte yango ekotinda bango na eteni ta ndako oyo etalisami na '**BATO TA MASUMU**'. Lakisá bango karte moko oyo ezali na elembo moko te mpe monisá ete karte yango ekotinda bango na eteni ta ndako oyo emonisami na « kozanga lisumu. »

- Pesá moto moko moko karte moko (SAKOLÁ KATI YA MAKAMBO MOSUSU MPE MAKAMBO MOSUSU)
- Yebisá bango ete bátala karte te!
- Moto nyonso akozwa mwa matono
- Bengá mokomoko na bango mpe sengá ye atala karte na ye mpe na nsima lakisá yango na kelasi mobimba.
- Yebisá ye ete akende na eteni ta ndako oyo ebongi na ye na kolanda karte na ye mpe atikala na karte liboso na ye mpo ete kelasi mobimba bámona yango.
- Soki moto nyonso aleki, BATO nyonso bakokota na esika oyo bakomi « Basumuki ».
- Na nsima, bótanga:

Na 1 Yoane 1:8, tozali kotánga ete biso nyonso tosalaki masumu. « Soki tolobi ete tozali na lisumu te, tozali komikosa biso moko mpe solo ezali kati na biso te. » Biblia ta Phillips elobi boye:

Lokola biso nyonso tosalaki lisumu, biso nyonso tosengeli koyeba lolenge ta kolongola lisumu yango mpo ete tózwa lisusu elengi na biso.

KANISÁ NA MOTUNA NA YO MPE KOBONDELA

Tiká ete tózwa mwa ntango mpo na kobondela wana tozali naino kotelema. Tópesa Nzambe matondi mpo na elaka na ye ta kolimbisa biso mpe tósenga ye apesa biso mitema ta kondima mpe malako ta polele mpo na ndenge ta kolonga masumu na biso.

Makambo oyo tokoki kosala mpo na kolonga lisumu

KOLUKA NA BANGANGO

Lokola biso banso tobungisi elengi na biso, ndenge nini tokoki kozongela yango? Biso tozali lisusu te kaka mpo na kobwakama mpe konyata na makolo? Atako lisumu na biso ezali monene, Biblia ezali komonisa biso polele lolenge nini tokoki kolongola lisumu mpe ezali kondimisa biso ete nguya ta Nzambe ekoki kolóngá masumu na biso nyonso! Nguya na yango ezongisaka biso na elengi na biso.

Tokoyekola makambo misato ta pete mpo na kolonga masumu na bomoi na biso:

1. Kolongola lisumu
2. Bosala ete mitema na bino mpe makanisi na bino ekoma ta sika,
3. Tótika mabe mpe tósala malamau

Kolongola lisumu

Malako mpo na Motambwisi: *Ntango ozali kolakisa biteni mibale oyo elandi, komá níméro moko moko mpe motó ta likambo na yango na etanda to na mwa lokasa. Na nsima, lakísá elilingi na mukanda ya **BILILINGI** eloko oyo ezali komonisa likanisi ta sika. Na nsima, kobá kolimbola likanisi mokomoko. Ezali mpe na lokasa moko oyo ezali na mikapo ta Biblia oyo elobeli na mokuse makambo oyo ezali na kati ta **BUKU YA MOYEKOLI** mpo na koyekola Biblia.*

Ya liboso, tótalela makambo misato oyo tokoki kosala mpo na kolongola lisumu.

1. **Koyeba lisumu (ELILINGI):** Loboko oyo ezali na litono ya moindo)

Sengá Nzambe alakisa yo lisumu moko ta sikisiki na bomoi na yo oyo alingi ete olongola yango. Ekoki kozala eloko tosalaka - lokola bilobaloba - to ekoki kozala eloko tosalaka te- lokola kolinga basi na biso lokola Klisto alingaki Eklezia.

Na Nzembo 139: 23-24, tozali komona ete Davidi asalaki yango, epai tozali kotánga boye: "**Ee Nzambe, talá ngai malamumalamu mpe yebá motema na ngai. Meka ngai mpe yeba makanisi na ngai. Tala soki nzela ta mabe ezali kati na ngai, mpe kamba ngai na nzela ta seko!** »

2. **Koyambola lisumu mpe kolimbisama! (ELILINGI):** Bulle na litonga ya moindo na kati) Soki lisumu eyebani, tosengeli liboso koyambola yango epai na Nzambe mpe na nsima epai na basusu. 1 Yoane 1:9 elobi ete: "**Soko tokoyambola masumu na biso, ye azali sembo mpe moyengebene mpo na kolimbisa biso masumu na biso mpe kopetola biso na bokesene nyonso** ». Bózala na elikya! Lisumu moko te eleki monene na miso ta Nzambe! Azali sembo mpo na kolimbisa masumu na biso nyonso !

Soki tosali mabe epai na moto mosusu, ekoki kozala na ntina ete tósenga bolimbisi. Soki boyokani moko ebebaki to ebukanaki mpo na lisumu na yo, ezali mpe na ntina mingi kondima yango mpe kosenga bolimbisi mpo na kobongisa boyokani yango.

3. **Kobongola motema mpe komipesa (ELILINGI)** to bafoto: mwa libaya ya langi ya moindo) Tosengeli kobongola motema mpe kozala na ekateli ta kozongela lisusu te masumu oyo tosalaki liboso. Kobongola motema elimboli kotika kosala likambo moko mpe koloba ete olingi te kosala yango. Kozala na boyokani ezali lokola koloba makambo oyo olingi kosala. Okoki te kosala moko kozanga mosusu.

Na Yobo 31:1, tozali kotánga boye: « **Nasalá kondimana na miso na ngai ete natala elenge mwasi na mposa mabe te** ». Awa tozali komona ete Yobo abongolaki motema mpe azwaki ekateli ya kotala mwasi na mposa mabe te. Yobo azalaki moto oyo Nzambe alobaki ete "azalaki na mbeba te mpe azalaki sembo". Nzokande, Yobo amonaki ete ezalaki na ntina mingi mpo na ye ete andima libunga wana. Tokoki kozala na elikya ete Nzambe akopesa lokumu epai na baoyo balingi kolóngá lisumu na bango! Tokumisa Nzambe mpo ete ye nde asalaki biso bato ya sembo mpe ya sembo.

Ndenge ta kokómisa makanisi na yo sika

KOLUKA NA BANGANGO

Makambo misato oyo elandi etaleli kokómisama sika na elimo na biso.

4. **Kobondela mikolo nyonso (ELILINGI):** Maboko na mabondeli)

Tokoki te kolonga lisumu na makasi na biso moko. Ntoma Paulo ye moko alobaki kati na Baloma 7:19-20 ete: "***Mpo ete nasalaka te malamumu oyo nalingi kosala, kasi mabe oyo nalingi kosala te, yango nde nasalaka. Nzokande, soki nasali oyo ngai nalingi te kosala, ezali lisusu ngai te moto nazali kosala yango, kasi lisumu oyo ezali kofanda na kati na ngai.*** »

Tomoni polele ete tozali na mposa ta lialisi ta Nzambe mpo na kolongola masumu na mitema na biso. Lokola toyebi ete mokolo na mokolo tokokutana na komekama, tosendeli komibongisa mokolo na mokolo na nzela ta libondeli mpo na kosenga lialisi ta Nzambe. Yango ezali kokundwela biso ete tozali na mposa ta Nzambe mpe tomipesi epai na ye. Tosendeli kolanda toli oyo Yesu apesaki moyekoli na ye Matai ete: "***Bósenzelaka mpe bóbondelaka ntango nyonso, mpo bókwea na komekama te.*** » (Matai 26:41)

Kobondela mbala na mbala esalisaka biso tósolola na Moto oyo akoki kolongola masumu na biso. Yesu asilaki kolonga lisumu mpe liwa, yango wana tokoki kotyela Nzambe motema mpo na kolonga lisumu na bomoi na biso moko.

5. **Kotya makanisi na biso na esika na yango (ELILINGI)** ya makanisi oyo etondi na biteni ta mpamba) Lisumu nionso esalamaka mbala mibale - mbala moko na makanisi mpe mbala ta mibale na bizaleli na biso. Na yango, tosendeli libosoliboso kobatela makanisi na biso mpo ete makanisi mabe makóma lisumu te.

Talá baverse oyo elandi:

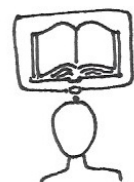
Baloma 12:2: « Bólanda makambo ta ntango oyo te, kasi bóbongwana Botika ete mitema na bino mpe makanisi na bino mibongwana mpo ete bokoka kososola mokano na Nzambe, oyo ezali malamumu, esepelisaka ye mpe ezali ta kokoka. »

2 Bakolinti 10:5b: "Tozali kokweisa makanisi mpe eloko nyonso etombwani oyo ezali kotemela boyebi ta Nzambe, mpe tozali kokómisa likanisi nyonso mokangami mpo etosa Klisto".

Philippiens 4 :8 : « Enfin, frères et sœurs, tout ce qui est vrai, tout ce qui est noble, tout ce qui est juste, tout ce qui est pur, tout ce qui est beau, tout ce qui est admirable, si quelque chose est excellent ou louable, pensez à ces choses... »

Ndenge nini nakoki kokanga makanisi nyonso? Ntango tondimi likanisi ta masumu (na ndakisa, koimaima: « Nazali kosala mosala makasi mpe libota na ngai bazali kosepela te na nyonso oyo nazali kosala mpo na bango. »), tokoki mbala moko koyambola yango na Klisto mpe kopona likanisi ta sika (na ndakisa, « Naponi kosala lokola mpo na Nzambe mpe nkembo na ye. Nakozela te ete libota na ngai lipesa ngai matóndi, kasi nakoluka kosepelisa Nzambe na mosala mpe na ezaleli na ngai. ») Makambo wana nyonso ekoki kosalema na mbala moko, ntango ozali kosala mosala na yo ta mokolo. Zongela yango mbala na mbala lokola makanisi ta masumu mazali koyela yo » Nzambe alembaka te na kolimbisa biso mpe kosalisa biso.

6. **Kokanga Makomami na motó (ELILINGI):** liboke ta makanisi elongo na mokanda oyo efungwami na kati) Kokanga Makomami na motó esalisaka biso na kobatela makanisi na biso mpe na kobatela ntango nyonso solo kati na makanisi na biso. Soki makanisi ta mabe eyeli biso, tokoki kozongela baverse oyo tokangá na motó mpo na kotondisa makanisi na biso na solo ta Biblia. Na ndenge yango,

'tozali kokómisa makanisi na biso makanisi ta sika' na ndenge tozali kolongola makambo ta mabe mpe kotya oyo ta malamumu na esika na yango.

Ntango Yesu azalaki na esobe mpe Satana ayaki komeka ye, Yesu azongelaki Makomami mpo na kotemela Satana oyo azalaki komeka ye mpo asala lisumu. Nzembo 119:11 elobi ete: "**Nabombi liloba na yo kati na motema na ngai ete nasalela yo lisumu te**". »

Biblia emonisi polele ete kokanga Makomami na motó esalisaka biso tólonga lisumu. Tokoki ntango nyonso kozwa mokapo moko ta Biblia oyo elobeli lisumu oyo tozali kobunda na yango. Soki oyebe te epai wapi okokuta mikapo ta Biblia, tuná pasteur to moninga mosusu oyo akoki kolakisa yo. Komikundola Makomami ekoki kosalisa yo olonga komekama

BOMOI YA BILENGE (Poná likambo moko to mibale)

Malako mpo na Molakisi: *Lakisá elilingi moko mpe sengá bana-kelasi bálobela likambo oyo elilingi yango ezali komonisa. Na ndakisa, monisá elilingi ta loboko oyo ezali na etanda ya moindo mpe bato bakoganga: "Bósosola lisumu! "Bokoki kopesa yango bapwe soki bolingi kokómisa yango momekano: moto ya liboso oyo akoyebisa esika oyo elilingi yango ezali, akozwa bapwe moko!*

Kosukisa

Biso nyonso tozali na masumu na mitema na biso. Moto moko te kati na biso azali na mbeba to azali peto. Mabe ta masumu na biso ezali lokola mbindo oyo tomonaki kati na mungwa, lisumu elongoli biso elengi na biso. Nzambe azali na mposa ta kolimbisa masumu na biso mpe ta kosalisa biso na kolongola masumu kati na bomoi na biso. Kolongola masumu na bomoi na biso ezongisela biso elengi na biso mpe epesi biso nzela ta kosala misala ta bolingo malamumu na ba communautés na biso.

Mpo na kolónza lisumu kati na bomoi na biso, tosengeli komimesenisa mpe kosala mosala. Lelo oyo, tomoni ete mpo na kolonga lisumu, tosengeli naino kolongola lisumu mpe na nsima kobongola makanisi na biso. Makambo oyo nyonso esengaka ntango, kasi zalá na mpiko! Yesu asili kolonga lisumu mpe liwa! Nguya na yango ekoki mpe kolónza lisumu kati na bomoi na yo.

Malako mpo na Motambwisi: *Na nsuka ya liteya, senga moto moko abondela ete Nzambe asalisa etuluku na kolongola masumu oyo Ye amonisi bango mpe alingi kosalisa bango bálonga yango. Tobondela mingi ete liloba na Ye mpe bomoi na Ye ekotondisa makanisi na biso nyonso mpo ete etonda na solo mpe bolingo na Ye.*

Liteya 5: Zongisá Malamu na Mabe

Makanisi ta ntina:

- Mpo na kolonga lisumu na bomoi na biso, tosengeli kotika mimeseno ta mabe mpe kokóma na mimeseno ya malamú.
- Tosengeli kosala makasi mpo na kolonga lisumu mpo na kozala mungwa mpe pole na kati ta mboka na biso.

Biloko ta mosala:

- Buku ta Moyekoli: Etanda oyo ezali komonisa ndenge ya kolonga lisumu -ndakisa ta nkanda mpe etanda oyo ezali na eloko te (komá yango mpo na moto/etuluku mokomoko). Lokasa yango ezali mpe na nsuka ta buku oyo.
- Bililingi: Bililingi misato oyo ezali komonisa ndenge ya kolonga lisumu (Eteni 6 tii 9)

Maloba ta ebandeli

Na liteya ya suka, tosalaki lisano mpo na kokundola biso ete biso banso tozali komema masumu na mitema na biso. Tomoni ete tosengeli kolonga lisumu na kobwakáká yango mpe na kokómisáká makanisi na biso sika. Sikawa, tokotalela lolenge nini tokoki kolongola mimeseno mabe na esika ya misala na bisoya masumu.

MOSALA YA ETULUKU MOKO

Malako mpo na Motambwisi: *Lisolo oyo ekoki kotángama na mongongo makasi. Ekoki mpe kosalelama lokola lisano ta bato oyo bazali kosala lisano yango na kimya nyonso ntango bazali kotángá lisolo yango.*

Boyoka lisolo oyo...

Ezalaki na moto moko oyo azalaki kotonga ndako. Mbala nyonso oyo azalaki kozwa mbongo mingi, azalaki kosalela yango mpo na kotonga ndako mokemoke. Ntango ndako na ye esilaki, akanaki kokende kofanda na libota na ye. Azalaki mpenza kozela mokolo yango na mposa makasi! Ezalaki kaka na mokakatano moko: lokola azalaki kofanda mosika, azalaki te na esika ta pembeni mpo na kokengela ndako ta sika mokolo na mokolo. Yango ezalaki mokakatano monene mpo na moto yango.

Na ebandeli, ntango basilisaki naino te kotonga bifelo ta ndako, azalaki mbala na mbala kokota na ndako mpe komona ete bantaba mpe nsoso ta mozalani na ye ezalaki kolya na kati mpe na libándá ta ndako. Ezalaki likambo monene te, kasi ebimisaki mobulu. Moto yango asilisaki kotonga bifelo ta engumba yango mpe akangaki baporte na yango mpo banyama ekota te.

Mwa baposo na nsima, ayaki kosala mosala na ndako na ye, kasi amonaki ete libota moko ta bampoko ekangamaki na esika moko. Abenganaki bampuku na ndako mpe asilisaki lopango ta ndako, na elikya ete yango ekopekisa bampuku kokota.

Mbala ta nsima, ayaki na ndako mpe amonaki ete lopango ta bangembo ekomaki na nsamba ta ndako ta sika! Alongolaki ndako yango na bangembo mpe atalaki esika oyo yango etongamaki.

Azongaki na ndako mpe amonaki ete mwasi moko oyo azalaki kofanda pembeni na ye asalelaki yango mpo na kosala mwa mombongo na ye ta kotekisa masanga ta mboka epai ta mibali ta mboka. Lokola asilikaki mpo ete

bato mosusu bazalaki kosalela mabelé na ye kozanga ndingisa na ye, asengaki na mwasi oyo azalaki kofanda penepene na ye ete akende na magazini na ye mosusu. Akangaki ekuke na fungola mpe azongaki.

Mwa basanza elekaki. Mokolo moko, mobali yango ayaki na ndako mpe amonaki ete ekuke ta ndako ebukanaki mpe ekangamaki na nsinga. Mopaya moko oyo ayebanaki mingi te akendeki kofanda na ndako yango. Azalaki moto ta mobulu mpe molangwi masanga, abebisaki ndako mpe azalaki kokanela nkolo-ndako na maloba mabe mpe na etamboli ta mbindo. Mpo na yango, nkolo-ndako asengaki bakonzi ta mboka bábimisa mopaya yango.

Na nsuka, moto yango ayaki koyeba ete lokola ndako na ye etikalaki mpamba, eloko moko ekozwa esika na yango. Soki aponi te biloko oyo esengeli kozala na ndako na ye, ekoki kozala na banyama mabe mpe bato mosusu oyo alingi te. Azwaki ekateli ta kopona bato na ye ta kofutela: babalani ta kimya oyo bakokengela mwa ndako yango mpe bakobatela yango malamau tii ntango libota na ye ekokóma na makoki ta kofanda kuna. Nsima ta basanza mingi, mobali yango azongaki mpo na kosilisa kobongisa ndako na ye. Ndeko yango asepelaki mingi ntango amonaki ete ndeko yango ná mwasi na ye babongisaki ndako na bango malamau mpenza! Ekuke ekangamaki makasi na bansonge na yango, maninisa ekangamaki malamau na bilamba ta petepete mpo na kopekisa mputulu ekota na kati, ndako ezalaki na ngungi te, ata lopango mpe epetolamaki! Nkolo ndako azwaki liteya moko ta mpasi, kasi ta ntina mingi: Ndako oyo ezangi moto ebendaka moto oyo afandaka na yango. Bosalela yango na mayele !

- Nini esalemaki ntango ndako etikalaki mpamba?
- Makambo nini nkolo-ndako asali mpo na komibatela na banyama mabe mpe na bato mosusu oyo balingi kokota na ndako?
- Liteya nini tokoki kozwa na lisolo yango?

Mobali oyo balobeli na lisolo yango azalaki ntango nyonso *kolongola* banyama mabe mpe kobongisa ndako na ye. Na ndako na yo, osengeli kopetola ndako na yo nsima ta kolongola nyama-nkeke wana mpe kopekisa yango kozonga lisusu. Tango azalaki koya kotala ndako na ye, ndako yango *ezalaki* na parasite mosusu!

Asengelaki kosilisa likambo ta nsuka oyo ezalaki ta kolonga banyama-nkeke, kofanda na ndako na mayele mpe kotya bato ta malamau na esika ta banyama-nkeke. Bobele bongo, tosengeli kosukisa molongo ta kolonga lisumu na bomoi na biso na kokitanisáká mimeseno mabe na mimeseno malamau. Kotondisa mitema na biso mpe makanisi na biso na solo mpe na bolingo ta Nzambe ezali mwango eleki malamau mpo na komibatela na lisumu ete ezonga lisusu na mitema na biso te.

Tótalela makambo misato ya nsuka oyo tokoki kosala mpo na kolonga lisumu.

Malako mpo na Motambwisi: Soki omoni ete esengeli, okoki kozongela nokinoki makambo motoba oyo toyekolaki na liteya ta liboso. Teyá makambo oyo elandi ndenge osalaki mpo na makambo motoba ta liboso, komá yango na etanda, mpe lakisá elilingi mokomoko liboso ya kokende na likambo mosusu. (Talá liteya 5.)

Tótika mabe mpe tósala malamau

KOLUKA NA BANGANGO

7. Kokima komekama (**ELILINGI**: Moto moko azali kokima litono ta moindo)
Kolonga lisumu ezali lokola etumba. Na etumba, osengeli koyeba monguna na yo. Bobele bongo, soki tolingi kolonga lisumu tosengeli koyeba biso moko mpe koyeba Bolembu na biso. Yakobo 4:7 elobi ete: "**Bótosaka Nzambe; kasi bótemela Zabolo, mpe akokima bino.** »

Boyá bato mpe bisika oyo ekoki komeka yo Soki omoni ete okokoka te koboya komela masanga, kende te na bar mpo na kolekisa ntango elongo na baninga na yo. Soki mokakatano na yo ezali zúwa, boyá makambo oyo mazali kopesa yo zúwa kino okoyekola kosepela na nyonso oyo Nzambe apesi yo. Bólendisama na maloba oyo ta 1 Bakolinti 10:13: "*Komekama moko ekómeli bino te oyo ekómelaka bato nyonso te. Kasi Nzambe azali sembo, mpe akotika te ete bómekama koleka oyo bokoki kokangela motema, kasi nzela moko na komekama akobongisela mpe bino nzela ta kobima mpo bózala na likoki ta koyikela yango mpiko.*"

8. **Koyekola mimeseno ta sika** (**ELILINGI** ya moto oyo azali na litono ta moindo ebongwani na oyo ta moto oyo azali na litono ta pole)
Na esika ta kokóba na misala na biso ta kala ta masumu, tosengeli kobanda kokólisa bizaleli ta sika. Na ndakisa, na esika ta kosilika ntango ozongi na ndako mpe omoni ete mwasi na yo abongisaki bilei te, okoki nde kotuna ye nini okoki kosala mpo na kolamba mpe koluka ndenge oyo okoki kosalisa ye. Na esika ta kokende na bar/club social/na balabala na mpokwa, tokoki kokende kotala baninga to kolekisa ntango na bana na biso. Na esika ta komilelalela to kozala na nkanda, tokoki kokólisa momeseno ta kokoma mpokwa nyonso makambo misato oyo tozali na botóndi mpo na yango na mokolo.

9. **Komonisa ete ozali na mokumba** (**ELILINGI**: Bato mibale bazali kosimbana na ntonga na ntolo na bango) Yango ezali na ntina mingi soki tolingi kolonga lisumu!

Soki tozali kozwa bikateli ta malamumu mpe tozali kokolisa mimeseno malamumu mpo na kokima lisumu, ekozala mpasi te mpo na kolonga lisumu na mbala ya nsima. Ntango nyonso oyo tozwi ekateli ta malamumu, ezalaka lisusu mpasi te. Ezalaka pete mpo na kozwa momesano ya kosala liponi ta malamumu soki ozali kosala yango elongo na moto oyo akosunga yo mpe akolendisa yo. Luká moto moko oyo akoki kosalisa yo ozwa mokumba ya momeseno ya malamumu oyo olingi kokolisa mpe oyo akoki kolendisa yo mpe kosalisa yo ntango ozali skozwa bikateli ya malamumu mpo na yango.

Lokola ezali mpasi mpo na kolóngá lisumu, tozali na mposa ya moninga moko to mibale oyo bakoki kosalisa biso kati na etumba na biso. Banninga yango basengeli kozala bandimi oyo bazali mpe na ekateli lokola oyo ta biso ya komimesenisa na ezaleli ya bulee. Bango mpe basengeli kosala makasi mpo na kolonga lisumu na bomoi na bango mpe basengeli kozala pene ya kosangana na yo na bitumba na bango.

LIKAMBO OYO OKOKI KOSALA

Tángá Mosakoli 4:9-10.

"Bato mibale baleki moto moko, zambi bakozwa lifuti malamumu na mosala na bango. Mpo ete soko bakokwea, moko akotombola moninga na ye; nde mawa na ye oyo azali bobele ye moko wana ekokwea ye, mpo ete azali na mosusu te mpo na kotombola ye!"

- Ezali na moto oyo okoki kokutana na ye mbala na mbala - moto oyo okoki kobondela na ye mpe kolendisana na ye ntango ozali kobunda mpo na kolonga lisumu mpe komekama?

LIKAMBO YA KOPONA: Soki etuluku na bino bayebi kotángá mpe bayebi Makomami, bokoki kosala bolukiluki na bituluku ta mikemike mpo na koluka baverse oyo ezali koyanola na motuna oyo: "Ndenge nini tokoki kosalisana na etumba na biso mpo na kobundisa lisumu?"

- Bakolose 3:16 – koteya mpe kolendisa
- Baebele 3:13 – Elendiseli oyo ezali na

- Yakobo 5:16 – *koyambola masumu mpe mabondeli*
- Bagalatia 6:2 – *komemelana mikumba*
- Baefese 4:29 – *kolendisana moko na mosusu engebene bamposa na biso*

Tósalaka makasi mpo na kolonga lisumu

BOMOI YA BILENGE

Malako mpo na Motambwisi Lakisa na etuluku mobimba ndenge moko na moko kati na biteni 9 ekoki kosalelana mpo na kolonga lisumu moko boye (komilela ezali ndakisa emonisami na etanda ta ndakisa na nsuka ta liteya oyo).

- Wapi masumu minei to mitano oyo emonanaka mingi na esika yango?

Malako mpo na Mokambi: Soki bato ta etuluku na bino bamoni masumu minei to mitano oyo bato mingi basalaka na kartye na bino, bókabwana na bituluku mpe bópesa mokomoko na bango lisumu moko oyo basengeli kolobela. Sengá bituluku nyonso bálobela likambo mokomoko ya lisumu yango. Sengá mwa etuluku ta bato bálobela ndenge oyo basalaki mpo na lisumu mokomoko oyo bapesi bango.

- Salelá etanda oyo ezali na kati ta **BILOKO OYO TOYEKOLI NA MOTO** mpo na koyekola Biblia, mpe kanisá ndenge oyo okoki kosalela mokomoko ta makambo 9 oyo ezali na etanda yango mpo na kolonga ezaleli mokomoko ya mabe.

LAPOLO

Kosukisa

LIKAMBO OYO OKOKI KOSALA

Bondeláká mpe sengá Nzambe ete alakisa yo lisumu oyo alingi ete olonga yango. Zwá mwa miniti mpo na koyoka ye na kimya nyonso mpe kanisá likambo moko. Na nsima, sengá ye asalisa yo oyeba makambo oyo okoki kosala mpo na kolonga ezaleli yango.

KOLONGA MASUMU

MESA YA NDAKISA - Etalisami

MAKAMBO YA KOSAKOLA	BILILINGI	MASUMU
KOLONGA LISUMU		
1. Ndenge ta koyeba lisumu		Nkanda
2. Tondima lisumu na biso mpe kozwa bolimbisi		Nazali kondima ete ngai... Limbisá ngai mpo na...
3. Kobongola motema mpe kozwa kokata makambo		Nalingi lisusu te kosilikela bato oyo bazali pembeni na ngai. Nalingi kosomba ba oyo bazingi nga na boboto pe boboto motema mawa.
BOMOI YA BAKRISTO Tóbongolaka makanisi na biso		

4. Kobondela Nzambe mokolo na mokolo		Nazali na mposa ta lialisi lelo mpo na...
5. Tóbatela makanisi na biso		Soki naza komilela, na mikanisaka ngai moko. Pona yango, na lingaka kokanisa na ntina ya mokumba ezali kozela ngai oyo na ekokaki kosalela. Esengeli na kanisa mpona ye kasi mpona ngai te.
6. Koyeba yango na motó Makomami		Bafilipi 2 :14 « Sala nionso kozanga koyima-yima mpe kosuana.
ZALÁ MAKAMBO YA MABELE na esika ta mabe		
7. Kokima komekama		na yimaka-yimaka tango nionso soki na zali na _____. Esengaka tozala elongo te to na loba na ye ete, na lingi makambo te.
8. Koyekola mimesano ta sika		Tango momekano ya koyima-yima eyelaka ngai, na banzaka makambo 3 oyo na miyebaka. Na pesaka Nzambe matondi na lolenge akokambaka makambo yango na ntina ete, akoka kozua lokumu.
9. Ndenge ta komonisa bolingo mokumba		Na koloba na ____ kombo oyo olingi kotalisa koyima-yima na yo. Na kosenga ye amemisa ngai mokummba, tango akotuna ngai mituna na likambo yango, na komeka kobombela ye masumu mpo na mibimisa mutu malamumu te. Lolenge moko na koluka kosunga ____ na kolonga masumu wana soki andimisami penza ete mukumba ezali ya ngai.

Liteya 6: Kozala Eklezia ta Mungwa mpe ta solo Pole

Makanisi ta ntina:

1. Mangomba na biso esengisami kozala mungwa mpe mwinda mpo na bituluku na biso.
2. Na nguya ta Nzambe, lingomba ta mungwa mpe ya pole ekoki kobongola bato na yango.

Biloko ta mosala:

- Papye to etanda ya mpembe mpe bilembo.

Maloba ya ebandeli

Kanisá ete moto moko akotaki na zamba (to na zamba to na zamba) mpo na koluka nkoni. Abungaki nzela na molili mpe azali koluka nzela ya kozonga na mboka. Amoni kongenga ya móto na mosika mpe akei epai na yango, kasi wana azali kotambola na elikya, azali komona lisusu pole moko te. Azali koyengayenga na ba cercles, kokende mosika mpe mosika na ndako, kino abungi mpenza na ntongo.

- Nini elingaki kopesa nzela na mobali yango azonga na ndako?
 - *Soki azalaki ntango nyonso komona pole ya móto, mbele ayebaki esika oyo asengelaki kokende. Bomo na ye elingaki kobikisama.*
- Ntango Yesu abengaki Eklezia na ye “pole ya mokili,” okanisi ete alingaki biso kongenga pole mbala moko, kaka ntango mosusu, to ntango nyonso?

Lokola Eklezia ya Mungwa mpe Pole, misala na biso ya malamumu engengisaka pole ya bolingo ya Nzambe. Tosengeli kobatela mwinda oyo kongenga!

Mpo na nini tosengeli komipesa na mosala ya kosalela basusu?

Na mateya 3 oyo elandi, tokotala ndenge nini tokoki kokoma lingomba oyo ezali mungwa mpe pole mpo na lisanga na biso.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Na bituluku mikemike, bótalesa bantina mingi oyo baklisto mpe mangomba basengeli kosunga babola. Meká kokanisa lisusu mateya nyonso oyo oyekolaki na Module 1 kino sikawa. Soki likoki ezali, meká komikundola mwa mikapo ta sikisiki.

LAPOLO

Malako mpo na Motambwisi: Soki bituluku esili kokabola ba notes na bango, bosengeli kobakisa ba points oyo etikali.

- *Nzambe atindaki Yesu akufa mpo na kozongisa boyokani oyo ebebaki ntango Adama asalaki lisumu Boyokani na biso elongo na Nzambe, elongo na basusu, mpe elongo na biloko bizalisami. Tobengami na mosala oyo ta kozongisa bondeko mpo na komema kobikisama na boyokani misato.*
- *Nzambe azwaka bato na motuya mingi na boye ete apesaki Mwana na ye mpo akufa mpo na bango. Soki Nzambe atalelaka bato ete bazali na ntina mingi na boye ete akoki kokufa mpo na bango, boye tosengeli mpe komibanzabanza mpo na bato.*
- *Na Yisaya 58, Nzambe alobaki ete azalaki koyanola mabondeli ya mangomba te mpamba te bazalaki kosunga te basi bakufeli-mibali mpe bitike.*

- *Ntango Yesu mpe Paulo balobelaki na mokuse makambo oyo ezali na Kondimana ta Kala, mbala misato mobimba balobelaki mobeko ta kolinga Nzambe mpe kolinga mozalani. Mbala misato mobimba, Yesu alobaki ete tosengeli kolinga mozalani na biso. Atako kolinga Nzambe ezali na ntina mingi koleka, mbala misato Biblia elobi bobele ete tólinga bazalani na biso, mpamba te yango ezali lolenge ta komonisa bolingo mpo na Nzambe.*
- *Na lisese ta Mosamalia ta motema malam, Mosamalia ta motema malam asalisaki moto oyo babetaki mpe akokisaki bamposa na ye, kasi ateyaki ye te.*
- *Na lisese ta bampate ná bantaba, Yesu ateyaki ete tosengeli koleisa bato oyo bazali na nzala, komelisa bato oyo bazali na mposa ta mai, kokende kotala bato ta maladi to baoyo bazali na boloko, mpe kolatisa bato oyo bazali bolumbu. Ntango tozali kosala yango mpo na moto mosusu, ezali lokola nde tozali kosala yango mpo na Klisto.*
- *Tozwi mokumba ta kotonga ndako ta Bokonzi ta Nzambe. Yango elimboli ete tolingi ete bato mingi bákóma baklisto mpe ete baklisto bátosa Nzambe na makambo nyonso ta bomoi na bango.*
- *Nzambe alaki ete akopambola biso soki tofosi ye. Apesi biso malako oyo ekoki kosalisa biso tóbongisa bomoi na biso. Tosengeli kotosa ye.*

Kanisá naino:

- Okanisi ete ezali lisengami mpe mokumba ta lingomba mpo na kobatela babola mpe kolakisa bolingo na bango mpo na bato ta mboka na bango?

Ezali na ntina mingi kondima ete kobatela babola mpe kobongola ba communautés na biso ezali likambo ta kopona te. Yango ezali moko na makambo oyo elimboli kozala moklisto mpe ezali lolenge ya komonisa bolingo na biso mpo na Nzambe.

Nzambe abengi biso tozala sembo na bomoi na biso mobimba

Lingomba ya Tesaloniki (engumba moko na Masedonia) ekómaki ndakisa mpo na mangomba mosusu ya etúká ya Masedonia.

Tángá 1 Batesaloniki 3:11-13; 4:1, 9-10

- Mpo na nini Paulo akumisi bandimi? (*mpo na Misala na bango ya Bolingo*)
- Abondelaka mpo na bango mpe alendisaka bango básala nini? (*babakisa bolingo na bango, mingi mingi*)

Tángá 2 Bakolinti 8:1-5

- Mpo na nini Paulo alobi ete Batesaloniki bazalaki na mposa makasi ya kopesa? (*Bapesaki na Nzambe pe na basusu*)

Kolimbola Mibeko 5:32-33

- Okanisi mpo na nini mokomi asaleli liloba “tambola” ntango azali kolobela botosi? Likanisi na ye ezali nini? (*kotika te, kobá kotosa*)
- Si nous obéissons au commandement ya Dieu d'aimer notre prochain uniquement lorsque cela nous convient, marchons-nous dans l'obéissance ? (*Ezali TE*)

Mboka oyo Ebongwani

KOLUKA NA BANGANGO

Ndenge tomoni yango, mobeko ta Nzambe oyo etali kolinga mozalani na biso ezali na ntina mingi. Yoká lisolo ya lingomba oyo esalelaki mateya ta T.C.T. oyo oyekolaki. Zwá ntango ta kokanisa makambo oyo basalaki mpe ndenge oyo yango ebongolaki bomoi na yo.

LISOLO YA SOLO – Mboka oyo ebongwanaki

Mboka moko ezali na mboka moko ta mosika. Ezali mosika na bangomba mpe ezali na mindondo te. Bato ya mboka yango bazalaki kosala vinyo ta loso, kolona mpe komela likaya. Bazalaki kosala mingi te, kasi mbala mingi bazalaki kolangwa masanga ta loso oyo bazalaki kosala. Bato ta mboka yango bazalaki na bopeto ta malamumu te; bazalaki kosukola nzoto mbala moko na sanza, bazalaki kosukola maboko mingi te, mpe bazalaki na twaleti te. Bilamba na bango bizalaki biteni-biteni, mpe bana bazalaki kolata bobele mwa biloko moke.

Mbongo ta mboka ebebaki. Nzela ezalaki mpenza te kati na bango mpe nzela monene, bobele nzela ya bato oyo batambolaka na makolo. Na yango, bato bakokaki koteka kaka mbuma oyo bakokaki komema na mokongo tii na zando. Lokola bazalaki na biloko mingi te ta koteka, basalaki milende mingi te mpo na kolona biloko mingi na bilanga na bango.

Bato ya mboka yango bazalaki bakristo, kasi bayebaki Nzambe malamumu te. Bazalaki na mokonzi ta lingomba te, mpe pastere moko te azalaki kokende na bamboka yango mpo banzela ezalaki mabe. Mpo na kokende kotala esika yango, esengelaki kotika tukutuku na nzela monene mpe kotambola ngonga misato, na elikya ete ntango okozonga, tukutuku yango ekozala kaka wana mpe bakoyiba yango te! Bazalaki na esika ta koyangana te mpe bazalaki kokola na elimo te. Mbongo ya mboka ebebaki. Nzela ezalaki mpenza te kati na bango mpe nzela monene, bobele nzela ta bato oyo batambolaka na makolo. Na yango, bato bakokaki koteka kaka mbuma oyo bakokaki komema na mokongo tii na zando. Lokola bazalaki na biloko mingi te ta koteka, basalaki milende mingi te mpo na kolona biloko mingi na bilanga na bango.

Lingomba yango eyokaki nsango ya ebongiseli ta TCT mpe basengaki na mokambi ya etúká na bango ete apesa bana-kelasi yango formasyo. Na ntango molai, moko te na balakisi alingaki kokende kuna—ezalaki mobembo molai mpe ya mpasi. Mpe ata soki bakómi na mboka na makolo, bopeto ezalaki mpenza malamumu te, yango wana bakokaki kobela. Kasi, Nzambe asololaki na moko ya balakisi mpe nsukansuka andimaki kokende.

Lingomba ebandaki koyekola ebongiseli ya TCT. Moko na misala ya liboso oyo Nzambe atyaki bango motambo ezalaki ya kobakisa nzela ta kotambola na mboka na bango kino na nzela ta monene—ntaka ta bakilometele 10 na bangomba. Batosaki Nzambe mpe basalelaki bisaleli ta maboko mpo na kobongisa nzela. Ezalaki mosala makasi, kasi Nzambe apambolaki bango. Na nzela yango, ntalo ta milona na bango emataki mpamba te bakokaki komema yango na zando nokinoki ntango ezalaki naino ta sika. Nzela yango ta monene ezalaki mpe kopesa bango nzela ta koteka biloko mingi—bazalaki lisusu te komema biloko na bango na mokongo.

Lokola bazalaki kozwa benefisi mingi, yango etindaki bango básala mosala makasi mpe bátika komela masanga mingi. Bato bakómaki kosala mosala makasi na bilanga na bango, bazalaki kolona mpe koteka mbala zomi koleka ndenge bazalaki kosala liboso!

Mboka yango ezali lisusu na kati ya bamboka ya bobola te, kasi ezali se kokóma malamumu. Lokola lingomba esalelaki mateya ya bokolongono ya nzoto mpe eteyaki yango na bato ya mboka, moto nyonso ayebi ndenge ya kobikisa bamaladi oyo bato mingi babelaka, mpe moto nyonso azali na twaleti mpe na elanga ta ndunda. Lingomba ebandaki koteya bato kotánga mpe kokoma, mpe guvernema etyaki eteyelo moko mpo na koteya bato yango. Nzambe apambolaki bango mpe na lotiliki atako bamboka mingi kati na bango mpe esika ta lotiliki oyo ezali penepene ezali naino na lotiliki te. Mboka yango ezali ndakisa mpo na bato mingi ta zingazinga na bango na ndenge oyo Nzambe apambolaka ntango basaleli na ye batosaka mobeko na ye ya kolinga bazalani na bango. Ntango batunaki bango nsima ta mbula misato, mbala boni basangisaki nzoto, bayebaki te soki ezalaki

mbala boni. Ata ntango batunaki bango mbongo boni bazwaki na boumeli ta sanza misato oyo euti koleka, bakokaki kotánga yango nyonso te. Na esika ta kosala bongo, bayebisaki ete bazalaki kosangisa nzoto mbala moko to mbala mibale na poso mpe yango ekómaki sikawa eteni ta bomoi na bango. Soki bamoni likambo moko oyo esengeli kosalema, bakosala yango!

- Misala ya Bolingo esalaki nini na mboka wana?
- Ndenge nini lingomba oyo ezalaki na boyebi ta Nzambe te ebongolaki mboka mobimba?
 - *Basalaki oyo Nzambe ayebisaki bango.*
 - *Basalelaki na molende makambo oyo bayekolaki*
- Ndenge nini lingomba yango ekoki kosalisa lingomba na bino?

Ndenge nini komema mbongwana

KOLUKA NA BANGANGO

Mangomba oyo emonaki mbongwana ta makasi na ba communautés na bango ezalaki ba églises oyo bamipesaki na kosala misala ta bolingo ya ndenge nyonso, ya mike mpe ya minene, mpe kosala yango mbala na mbala, lokola sanza na sanza to ata poso na poso! Mbongwana ta monene na ba communautés na bango ezali ba églises oyo bamipesi na kosala misala ya bolingo ya lolenge nyonso, ya minene mpe ya mike, mpe kosala yango mbala na mbala, lokola sanza na sanza to ata poso na poso!

Tótalela ndenge minei oyo biso, lokola mangomba, tokoki kosalisa mpo na kobongola bato ta mboka na biso.

Malako mpo na Motambwisi: *Komá mitindo minei ya bolingo na etanda to salá lokasa moko mpe sengá bato mosusu bátánga yango.*

1. **Misala ta bolingo mpo na moto ye moko** – Moto oyo azali kosalela libota na ye mpe bazalani na ye.
2. **Misala ta bolingo na ndako** – nzambe to na etuluku ya moke- Basangani ya ndako-nzambe bazali kosangana na mosala oyo ekozwa mokolo moko to mikolo mibale.
3. **Misala minene ta bolingo** – Misala minene oyo eumelaka koleka mikolo mibale mpe mbala mingi esangisaka bato oyo bazali na lingomba te. (Ndakisa: kotonga nzela)
4. **Formation continue** – Transmettre les leçons du TCT aux autres. C'est un acte d'amour car il aide les autres à acquérir des compétences pour améliorer leur vie.

BOMOI YA BILENGE

- Makambo nini lingomba na bino esali mpo na kosalisa bato ta mboka na bino na makambo oyo?
- Omonaki ete mosala yango esalaki nini na bato ya mboka?
- Ndenge nini Nzambe apamboli milende na yo?

LAPOLO

Na nsima, sengá na bituluku mike ete bápesa litatoli na bango libosoya etuluku mobimba.

Kosukisa

Lokola tozali kosukisa mokolo oyo, tolingi kozwa ntango ta kotonda Nzambe mpo asalisaki biso na kokokisa oyo tosalaki mpe mpo na bopusi oyo misala na biso ezalaki na yango. Zwá ntango ta kopesa Nzambe matóndi, poná banzembo ta losambo to makambo mosusu oyo ebongi mpo na kosala na ndako-nzambe.

Liteya 7: Makambo mosusu oyo osengeli kosala

Makanisi ta ntina

1. Tosengeli kosala misala ta bolingo ndenge na ndenge soki tolingi komona mbongwana na mboka na biso.
2. Libondeli ezali na ntina mingi mpo na kobongisa makambo ta libala.

Biloko ta mosala:

- Buku mpo na bayekoli: ndenge ta kobongisa makambo ta kosangisa nzoto
- Mitindo ta bakarte ta bolingo (salelá yango yo moko to komá yango na etanda)
- Posita ta mateya oyo ezali kosalema (salelá yango yo moko to komá yango na etanda)

Kotala lisusu

KOLUKA NA BANGANGO

Nani akoki komikundola banzela minei ta kosala mbongwana oyo tomonaki na liteya ta nsuka?

1. **Misala ta bolingo mpo na moto ye moko** – Moto oyo azali kosalela libota na ye mpe bazalani na ye.
2. **Misala ta bolingo na ndako** – nzambe to na etuluku ta moke- Basangani ta ndako-nzambe bazali kosangana na mosala oyo ekozwa mokolo moko to mikolo mibale.
3. **Misala minene ta bolingo** – Misala minene oyo eumelaka koleka mikolo mibale mpe mbala mingi esangisaka bato oyo bazali na lingomba te. (Ndakisa: kotonga nzela)
4. **Formation continue** – Transmettre les leçons du TCT aux autres. C'est un acte d'amour car il aide les autres à acquérir des compétences pour améliorer leur vie.

Lelo tokotala ndenge nini tokoki kosala lisusu mpo na kosalela yango na lingomba na biso.

Makambo minei

Tángá Luka 2:52.

- Tokoki kotánga makambo minei oyo etali bomwana ta Yesu?
 - Mayele, nzoto (etelemelo), elimo (boboto epai na Nzambe), boyokani na bato (boboto epai na bato)
- Wapi mwa bandakisa ta bamposa oyo mokomoko na yango ezali kokokisa?
 - *Bwanya – kolakisama, koyekola mayele ta kobikisa maladi to ta kosalela mbongo*
 - *Bomoi na nzoto – kolongono ta nzoto, ndako ta malam, bilei ta malam, mai ta peto*
 - *Bomoi na elimo – kobikisama, kopusana penepene na Nzambe*
 - *Na lisanga ya batu – bosangani ya mwsi na mobali mpe mabota, na mangomba*

Malako mpo na Motambwisi: Komá makambo minei likoló na etanda to bózongela yango mbala na mbala kino etuluku mobimba ekokoka kokanga yango na motó.

Oyo ezali bisika minei oyo Yesu akolaki mpe ezali mpe ndakisa ya lolenge mabota na biso, bato ya mboka na biso mpe biso moko tosengeli kokola. Na bantango mosusu, tokoki kozala na mokakatano ya kosala kaka likambo moko mpo na komonisa bolingo, na ndakisa kokokisa bamposa ta mosuni to kokokisa bamposa ya

elimo. Kasi soki tolingi komona ete mboka na biso ezali kobongwana, tosengeli kokokisa bamposa na biso na makambo wana minei.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Malako mpo na Motambwisi: *Bókende na bituluku ta mike. Pesá etuluku mokomoko makambo mibale oyo Luka 2:52 elobeli—ndambo moko ta bituluku yango esengeli kozala na mayele mpe na nzoto, mpe ndambo mosusu na elimo mpe na boyokani na bato. Bótalela mituna oyo elandi mpo na kotalela makambo mibale oyo bapesi bango básala. Ntango bozali kosala lapolo na bino, bótambola na eteni moko na mbala moko.*

- Wapi mwa makambo oyo mangomba esali mpo na kosalisa bato oyo bazali na maladi?
- Makambo nini toyebi ete bato ya mboka na biso bazali na yango mposa?
- Makambo nini tokoki kosala mpo na kokokisa bamposa yango?

LAPOLO

Koyekola na biteyelo mosusu

KOLUKA NA BANGANGO

Lolenge ta minei ta misala ta bolingo na liste na biso ezali « kobakisa mateya » . Kotángá kelasi ezali likambo ta malamumu soki tolingi kozala eklezia ta mungwa mpe ta pole. Ezali kopalanganisa boyebi na biso epai na bato oyo bazali zingazinga na biso mpo ete bato mingi bákoka kozala na bomoi oyo eyokani na mokano ta Nzambe.

Ezali na mitindo mingi ta koteya oyo ezali kokoba.

Malako mpo na Motambwisi: *Mpo na bituluku oyo bayebi kotángá, komá makambo oyo na etanda to salá mwa karte mpe sengá bato mosusu bátángá yango.*

1. **Masolo mpe mateya ta Pastere** — Pastere azalaka mbala mingi molakisi ta lokumu na lingomba mpe na mboka. Longola kopesa mateya ya elimo mpe kolendisa lingomba, ekoki kozala na mabaku ya koteya mayele lokola lolenge ta kolendisa mabala to kobokola bana. Yango ekoki kosalema na ntango ya lisukulu to na ntango mosusu nsima ya lisukulu.
2. **Boyekoli na bituluku ta mike** — Koyekola na bituluku ta mike ezali kosalisa biso na kokola na elimo, na kozala na mokumba moko epai na mosusu ya kosala misala ya bolingo moko na moko, mpe kosalela bazalani na biso elongo lokola etuluku. Bituluku ya mike ezali mpe esika ta malamumu mpo na kozongela mateya oyo oyekolaki na ba modules to kopesa mateya na basusu oyo bakoki koyoka yango te. Moto nyonso, kobanda na bituluku ta basi kino na bituluku ta bilenge, bakoki kozwa litomba na mateya oyo.
3. **Mateya mpo na bato nyonso ta mboka** — Okoki kobongola mateya ya mateya oyo etali bokolongono ta nzoto, Libala mpe libota, mpe ndenge ya kosalela mbongo mpo na koteya yango nsima ta losambo to na kati ya poso. Yango ezali kopesa nzela na baklisto mpe bato oyo bazali baklisto te ete báyekola elongo, bákóma baninga, mpe bákóma na boyokani mingi.
4. **Koyekola na ndenge ta ofele Mabaku** — Na bomoi na biso ya mokolo na mokolo - kotala bato ya maladi, kosala na bilanga, kobatela bana na biso, komela ti elongo na moninga -bisu nyonso tokoki kokabola oyo toyekoli na bato oyo bazali zingazinga na biso. Ndakisa moko ezali ya mosangani moko ya lingomba oyo azali kokabola liteya na ntango ta bopemi mposo na mposo elongo na bato oyo bazali kosala elongo na bango na mosala ta kosakola. Lolenge moko malamumu ta kolendisa mateya ta libaku malamumu ezali ta kozongela liteya moko poso na poso na ndako-nzambe mpo ete bato bábosana yango te mpe báteya yango epai na baoyo bakokutana na bango na boumeli ya poso.

KANISÁ NA MOKUSE LIBONDELI

Zwá ntango ya kobondela Nzambe mpo na makambo yango. Kobosana te koyoka ye na kimya nyonso mpo na kolakisa yo solo mpe kopesa yo makanisi ya sika.

- Ndenge nini tokoki kobakisa mabaku ya koteya?
- Wapi mabaku ta koteya oyo tozwi naino te?

- Nzambe apesi biso bisaleli nini mpo na koteya? Eloko nini ezanga biso?

LAPOLO

Malako mpo na Mokambi: Kokabola makanisi. Sengá bayangani báye bise ndenge oyo bango moko bamonaki ete mateya oyo epesamaka ntango nyonso ezali mpenza na ntina mpo na kolendisá basusu. Sengá bango mpe báye bise yo makambo oyo bayebi naino malamú te. Kopesa bilendiseli mpo na bokóli kati na makambo wana.

Ndenge ta kobongisa makambo

MOSALA YA ETULUKU MOKO

Malako mpona misala :

1. Nakotángá biteni ta kokana makambo ta bolingo.
2. Bato nyonso oyo bakoki kotelema, bótelema.
3. Mbala nyonso oyokaka ngai naloba liloba "kobondela", kofukama to kobalusa mabolongó na yo mpe kotia maboko na yo na ekulusu, mpe na nsima kotelema.
4. Tósala elongo.

Malako mpo na Motambwisi: Tanga mitó ya makambo oyo ezali na makomi ya moindo makasi, konyata liloba "bondela" mbala nyonso oyo ozali kotángá yango (Ndakisa: "Motango 1: Bokutanaka mbala na mbala... Motángó 2: Bondela elongo... Motángó 3: Botalela bamposa mpe bondela..."); kelasi efukama mbala nyonso. Zongela yango mbala ya mibale (to kutu ya misato!), koleka na esika moko na moko ya kotonga, mbangu mpe mbangu mbala nyonso. Na nsuka, etuluku ekozonga nsima na libondeli.

- Nini ezali na ntina mingi mpo na kobongisa makambo?
 - Kobondela!

Okoki kofanda sikoyo wana tozali kotángá moko na moko ya makambo yango. (Lendisá bato nyonso ete báloba motó ta likambo ya buku elongo. Na nsima, sengá bango bátángá eteni mokomoko oyo elobeli ndenge ya komibongisa mpo na komonisa bolingo ya motema na **BUKU YA MOYEKOLI**, mpe bátángá mpe bandimbola na yango; to, soki bozali kosalela mokanda ya Mokolobeli te, bátángá yango mpe bótuna bango bázungela makanisi ya ntina.)

1. **Kokutana mbala na mbala** – Lokola eklezia, bosengeli kosangana mbala na mbala mpo na kotia makanisi na misala ya bolingo mpo ete bato bazala kaka na mosala te mpe babosana yango te. Bósala makasi bósanganaka ata mbala moko na sanza mpo na kobondela, kolobela bolingo na bino, mpe kobongisa makambo oyo bokosala.
2. **Kobondela elongo** – Ezali bobele na nguya mpe bwanya ya Nzambe nde tokoki kobongola mpenza ba communautés na biso. Ezali mosala moko ya mpasi kozanga Ye, kasi elongo na ye tokoki kosala mbongwana ya solo. Kobosana soki moke te ete libondeli ezali na ntina mingi, mpe kokanisa te ete makambo oyo tosalaka ekoki kozanga ete tóbondela.
3. **Moto na moto asengeli koya** – Na makita na makanisi malamú mpo na kotalela bamposa ya bato oyo bazali zingazinga na ye. Na boumeli ya mokolo na yo, osengeli koluka makambo oyo osengeli kosala to bato oyo bazali na mposa ya lisalisi. Na makita, bólobelaka makambo oyo bosengeli kosala. Bóbondela elongo mpo ete Nzambe alakisa bino lolenge oyo bosengeli kosala mpe asalisa bino ete bósala mokano oyo ekopesa ye nkembo.
4. **Salá mwango mpe bondelá** – Mbala mingi, mwango esengeli kosalela makoki oyo Nzambe apesi yo mpe esengeli kokokisama na ntango mokuse. Nzokande, likambo ya ntina mingi ezali ete mikano na

yo mizala na boyokani na oyo Nzambe alakisaki yo ete osengeli kosala. Biblia ezali koyebisa biso ete banzela ya Nzambe ezali banzela na biso te, yango wana akoki kotuna yo osala eloko oyo ezali na ntina te mpo na biso mpo yango ekopesa ye nkembo ntango akosala yango. Ezalaki na ntina te mpo na bato ya lisoló wana kobanda na kotonga nzela - mbala mingi topesaka toli ya kobanda na mwango moke. Nzokande, ezali na esika wana nde Nzambe atindaki bango bábanda, mpe lokola basalaki bango, yango ebongolaki mpenza mboka na bango.

5. **Poná mokolo mpe ngonga oyo okosala yango** – Mpe komá biloko, bisaleli, mpe bato oyo osengeli na bango. Na nsima, salá ndenge okanaki.
6. **Évaluez et priez pour remercier Dieu** – Mpo na ndenge asalisaki yo na kosilisa mosala. Na liteya oyo etali mokumba, tokoyekola ndenge ta kosala yango mpe makambo nini tosengeli kotalela.

Kobosana likambo oyo te: Kosala makambo mikemike mbala na mbala ezali malamu koleka kosala makambo minene kaka mbala moko. Mwa makambo mikemike ekoki kosalisa yo olonga. Soki bato ya mboka na bino bazali komona bino kosala makambo ya mikemike mbala na mbala na esika ya kosala likambo moko ya monene mbula na mbula, mosala na bino ekozala na ntina mingi. Mosala moko ta monene ekoki kozala malamu, kasi soki bamoni lisusu te ete lingomba ezali kosala eloko moko mpo na bolamu ya bato, ekoumela te kobungisa nguya na yango.

Kosukisa

Na liteya na biso oyo ekolanda, tokobongisa mwa misala ya bolingo.

Molakisi: Soki ozali koyekola mateya yango *poso na poso*, lobá:

Zwá ntango na poso oyo mpo na kosenga Nzambe alakisa yo mwa bamposa ya lisanga oyo etuluku ekokaki kokokisa. Omibongisa mpo na kokabola makambo oyo omoni mpe oyo Nzambe alakisaki yo.

Molakisi: Soki okei mbala moko na liteya oyo elandi, lobá:

Liboso ya kokende na liteya oyo elandi, talelá banoti na yo na liteya oyo. Wapi mwa makanisi oyo ozalaki na yango mpo na koteya basusu to misala ndenge na ndenge ya bolingo? Senga Nzambe alakisa yo nini kati na makanisi oyo alingi omikundola ntango ozali kokende na liteya elandi.

Liteya 8: Makambo oyo Tokosala

Makanisi ta ntina: Na nzela ya libondeli mpe na lisalisi ya Nzambe, tokosala ebongiseli moko mpo na misala ya bolingo.

Biloko ya mosala:

- Buku mpo na bayekoli: ndenge ya kobongisa makambo ya kosangisa nzoto

Salá mwango

KOLUKA NA BANGANGO

Nani kati na biso azali komikundola biteni ya kosala plan oyo tolobelaki na liteya ya suka?

Malako mpo na Motambwisi: Lendisá bato ta kelasi bámeke komikundola makambo mingi oyo bakoki komikundola. Ntango basilisi, tángá lisusu lokasa ya **BUKU YA MOYEKOLI**.

1. **Kokutana mbala na mbala** – Lokola eklezia, bosengeli kosangana mbala na mbala mpo na kotia makanisi na misala ya bolingo mpo ete bato bazala kaka na mosala te mpe babosana yango te. Bósala makasi bósanganaka ata mbala moko na sanza mpo na kobondela, kolobela bolingo na bino, mpe kobongisa makambo oyo bokosala.
2. **Kobondela elongo** – Ezali bobele na nguya mpe bwanya ya Nzambe nde tokoki kobongola mpenza ba communautés na biso. Ezali mosala moko ya mpasi kozanga Ye, kasi elongo na ye tokoki kosala mbongwana ya solo. Kobosana soki moke te ete libondeli ezali na ntina mingi, mpe kokanisa te ete makambo oyo tosalaka ekoki kozanga ete tóbondela.
3. **Moto na moto asengeli koya** – Na makita na makanisi malamumu mpo na kotalela bamposa ya bato oyo bazali zingazinga na ye. Na boumeli ya mokolo na yo, osengeli koluka makambo oyo osengeli kosala to bato oyo bazali na mposa ta lisalisi. Na makita, bólobelaka makambo oyo bosengeli kosala. Bóbondela elongo mpo ete Nzambe alakisa bino lolenge oyo bosengeli kosala mpe asalisa bino ete bósala mokano oyo ekopesa ye nkembo.
4. **Salá mwango mpe bondelá** – Mbala mingi, mwango esengeli kosalela makoki oyo Nzambe apesi yo mpe esengeli kokokisama na ntango mokuse. Nzokande, likambo ta ntina mingi ezali ete mikano na yo mizala na boyokani na oyo Nzambe alakisaki yo ete osengeli kosala. Biblia ezali koyebisa biso ete banzela ta Nzambe ezali banzela na biso te, yango wana akoki kotuna yo osala eloko oyo ezali na ntina te mpo na biso mpo yango ekopesa Ye nkembo ntango akosala yango. Ezalaki na ntina te mpo na bato ta lisoló wana kobanda na kotonga nzela - mbala mingi topesaka toli ya kobanda na mwango moke. Nzokande, ezali na esika wana nde Nzambe atindaki bango bábanda, mpe lokola basalaki bongo, yango ebongolaki mpenza mboka na bango.
5. **Poná mokolo mpe ngonga oyo okosala yango** – Mpe komá biloko, bisaleli, mpe bato oyo osengeli na bango. Na nsima, salá ndenge okanaki.
6. **Évaluez et priez pour remercier Dieu** – Mpo na ndenge asalisaki yo na kosilisa mosala. Na liteya oyo etali mokumba, tokoyekola ndenge ta kosala yango mpe makambo nini tosengeli kotalela.

Na liteya oyo, tokolobela makambo oyo Nzambe akoki kosenga biso tósala na nsima. Soki bomikundoli lisolo ya Mboka oyo ebongwani, bokokanisa ete mbongwana nyonso ebandaki na likambo oyo ete bato batunaki

Nzambe nini basengeli kosala, mpe, atako mosala ezalaki monene - kotonga nzela - basalaki yango. Yango ebimisaki matomba oyo bakanisaki te. Bakómisaki mbongo oyo bazalaki kozwa mbala zomi, batikaki komela masanga, mpe babandaki kotosa Nzambe na makambo nyonso ya bomoi na bango.

Na yango, tiká ete tóbanda lelo na kobondela mpe tósenga ete Nzambe akundwela biso makambo mosusu oyo akoki kosenga biso ete tósala. Sengá ye bwanya na ye ntango ozali kotalela liste ya makanisi oyo okomaki na eteni "4 domaines" na liteya ya nsuka mpe makambo oyo Nzambe alakisaki yo na mobembo na yo na poso oyo.

LIBONDELI

Malako mpo na Motambwisi: *Na esika ta motambwisi, pesá etuluku ta bato libaku ta kobondela. Nsima ta kobondela Nzambe mpo na kosenga yo bwanya mpe komonisa yo bamposa oyo alingi ete okokisa, zwá ntango ta kofanda nyee. Nsima ta kofanda nyee pene na miniti mitano, pesá Nzambe matondi mpo na mposa na ye ta kokamba mpe kotambwisa yo.*

Sengá bango báyevisa makanisi oyo eyelaki bango ntango bafandaki nyee. Soki ezali bongo te, talá lisusu makambo oyo otángaki na liteya oyo eleki mpe talá soki moko na yango ekoki kozala esika ya malamuni mpo na kobanda. Salisá etuluku na kopona mosala.

KOLUKA NA BANGANGO

Sikoyo lokola ozwi mokano ta mosala moko, tózwa mwa ntango mpo na kobongisa yango. Kanisá mituna oyo elandi ntango ozali kobongisa makambo oyo okosala na bomoi na yo.

1. Tango nini bokokokisa projet oyo ?
2. Esengeli kozala na mbongo? Ndenge nini okosala mpo na kozwa yango?
3. Osengeli kobenga bato mosusu mpo na kosangana na yango? Nani akosala yango?
4. Esengeli na yo kozwa ndingisa ta sikisiki? Nani akoluka yango?

Tótikala Sembo

KOLUKA NA BANGANGO

Tángá Matai 21:28-31

- Likambo nini esalemaki na ntango wana?
- Mwana nini asalaki mokano ta tata na ye?
 - *Mwana ta mibale. Mwana ta liboso alukaki kokitisa tata na ye motema na maloba na ye, kasi azalaki na mokano ta kotosa te. Mwana ta mibale asalaki mpenza oyo tata na ye asengaki ye.*
- Yango elimboli nini mpo na biso?
 - *Tosengeli kobosana te ete tosengeli kosuka kaka te na kosala mwango; tosengeli mpe kolanda yango.*

KOLUKA NA BANGANGO

- Makambo nini ekoki kopekisa yo osala makambo oyo okanaki?
- Okoki kosala nini mpo na kolonga mikakatano yango?

LIBONDELI

Zwá ntango ta kobondela Nzambe mpo na koyebisa ye mikano na yo mpe sengá ye asalisa yo mpo okokisa yango.

Kosukisa

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Na bituluku ya mike, bótala soki bokoki komikundola likanisi ya ntina ya liteya mokomoko.

- Makambo nini olingi kosala ndenge mosusu nsima ya koyekola liteya oyo?

LAPOLO

Tózwa ntango ya kotónda Nzambe mpo na makambo nyonso oyo toyekoli na liteya oyo.

- Nani alingi ete yo mpe obondela mpo na kosalela makambo oyo ozali koyekola?

Liteya 9: Kosalisa Bandeko oyo

Bazali na Bosenga

Makanisi ta ntina: Tosengeli kolendisana na misala malamumu na nzela ta mateya, kofungola mabaku, kobengisa bato mpo na kosangana, kopesa matondi, kosala elongo, komiyoka ete tozali na ntina mpe kosepela.

Biloko ta mosala:

- Buku mpo na koyekola na bana ta kelasi: Makambo nsambo mpo na kolendisa mosala ta kosakola
- Mokanda mpo na koyekola na bana ta kelasi: Lingomba oyo ezali kosalela basusu
- Graphique to tableau blanc mpe bilembo

Malako mpo na Motambwisi: Liteya oyo ebongisami mpo na kosalisa BAKAMBI YA LINGOMBA na bino na kotalela lolenge nini bakoki kosangana na bato mingi kati na lisangá na bango na mosala ya lingomba to na misala ya bolingo.

Maloba ta ebandeli: Bomoi na Mosala

KOLUKA NA BANGANGO

Na 1 Bakolinti 12, Paulo alobelaki nzoto mobimba. Ezali kokundwela biso ete tozali biteni ya nzoto moko mpe ete, mpo nzoto mobimba esala malamumu, biteni nyonso ya nzoto esengeli kokokisa mosala na yango. Nzokande, na bandakonzambe mosusu, emonanaka lokola ete bobele basangani mosusu ya lingomba nde bazali kosangana na mosala, nzokande basusu bazali kozela ete básalela bango. Kati na liteya oyo, tokotalela mwa myango oyo tokoki kosalela mpo na kobakisa motángó ya bato oyo bazali kosangana na mosala ya kosakola to mpo na kobatela mposa ya baoyo bazali kosala yango.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Tángá Baebele 10:24: « Mpe tiká ete tótyelanaka likebi mpo na kopusama na kozala na bolingo mpe na misala ya malamumu. »

- Ndenge nini okoki kolendisa basusu na mosala ya kosakola? Eloko nini esalaka malamumu? Nini ezali kosala malamumu te?
- Makanisi nini mosusu ozali na yango mpo na kobakisa bato?
- Okoki kosala nini mpo na kosalisa bato mosusu bákoba kosakola?

LAPOLO

Na lisolo oyo elandi, tokolobela makambo nsambo oyo tokoki kosala mpo tólendisana mpo tózala na bolingo mpe tósala misala ta malamumu.

Makambo nsambo mpo na kolendisa mosala ta kosakola

Malako mpo na Motambwisi: Ntango ozali kotángá makambo yango, komá yango na etanda.

1. Tóteya bana ntina ta kosalela basusu

Tosengeli koteya na mangomba na biso ntina ya kosalela basusu. Soki bato bayebi te ete Nzambe azali kobenga bango mpo na kosalela lisangá na ye, tokoki kokamwa te soki bazali kosala yango te.

2. Tóluka mabaku

Na kokamba misala lokola Misala ta Bolingo, tozali kosala mabaku mpo na bato ta eklezia mpo na kosangana na mosala. Mpo na bato mosusu, ezali mpasi komona makambo oyo bakoki kosala, mingi mpenza liboso ete yango ekoma likambo ya bomoi ta lingomba. Meká kosala mabaku ndenge na ndenge oyo bato ta makoki ndenge na ndenge bakoki kosangana. Zwá ntango ya kokanisa na ntina na makoki ndenge na ndenge ya lingomba na yo mpe lolenge nini bakoki kosangana. Tuná bato mosusu bápesa makanisi na bango mpo na oyo lingomba ekoki kosala. Okoki kokamwa na komona ndenge oyo bana na yo bakoki kosala makambo ya sika.

3. Tólendisá bato bámpesa na mosala yango

Bato mingi bandimaka te kosala mosala yango soki moto moko te asengi bango básala yango. Bakoki koyoka makambo oyo mazali koleka na esika ya lisukulu, kasi bazali bobele kokanisa ete bato mosusu kati na lingomba bakosala yango. Luká baoyo basanganaka mingi te na mosala ya kosakola, mpe ntango ozali na libaku ya komonisa bolingo to libaku mosusu ya mosala oyo eyokani na makoki na bango, zwá ntango ya kobenga bango.

4. Tópesa bato longonya mpe tómonisa botondi

Biso nyonso tosepelaka soki moto alobi na biso ete tosepeli na ye mpe apesi biso mersi. Talá na mokuse Baroma 16 - ezali liste molai ya bankombo mpe ta makambo oyo bato yango basalaki. Okoki kokanisa ndenge bato oyo batángamaki na mokanda yango bakokaki komiyoka soki bayebaki ete Paulo andimaki mosala makasi oyo basalaki mpe azwaki ntango ya kokoma bankombo na bango na mokanda wana ya ntina mingi? Soki bankombo wana ezali kokundwela biso ntina ya mosala, lokola bakambi ya lingomba, ezali mpe kokundwela biso ntina ya koyeba mpe kopesa basusu matondi. Lokola bakambi, tosengeli kozwa ntango ya kopesa matondi na baoyo bazali kosala, mingi mpenza baoyo mbala mingi bayebanaka te.

5. Komonisa ntina ta likambo yango

Tángá Matai 25:34-40. Na makambo mingi, verse yango ekeseni mpenza na baverse mosusu. Biblia elobi na biso ete nyonso oyo tozali kosala mpo na moto oyo aleki moke, ezali lokola nde tozali kosala yango mpo na Klisto. Misala na biso ta bolingo ezali na ntina mingi. Ntango tobimaka na mosala ya kosakola, ezalaka lokola nde tozali kosala yango mpo na Kristo. Kanisá naino soki totalelaka ba oyo tozali kosalela lokola Klisto - lolenge nini tokosalela bango? Mpo na nini tosengeli kosala milende ya ndenge wana? Tosengeli kotalela bato oyo bazali kosalela lisangá lokola bazali kosalela Klisto.

6. Kosala na bomoko

Tángá lisolo oyo na mongongo makasi:

Na boumeli ya bambula mingi, lingomba ezalaki komituna mpo na nini moto oyo azalaki kotya bopeto na lopango ta ndakonzambe azalaki kobaluka mbala na mbala. Moto moko akokaki komipesa na mosala yango, mpe nsima ya sanza misato to minei, akokaki lisusu kosala mosala yango te. Bato mingi oyo bazalaki kosala na bisika mosusu ya lingomba bazalaki kotikala na bisika na bango ya mosala na boumeli ya bambula mingi, bongo mpo na nini bato oyo bazalaki kosala na bisika mosusu bazalaki kotika nokinoki? Ntango batunaki bato oyo bamipesaki na bolingo malamu mpo na nini batikaki mosala na bango, mingi bazalaki kokakatana mpo na kopesa eyano ya polele. Moto moko alobaki ete, mbala mosusu, soki bazali na ekipi moko ta bakambi, ekozala malamu koleka. Lingomba emonaki ete ebongi mpenza kosala milende, yango wana etyaki etuluku moko mpo na kobongisa elanga.

Lelo oyo, na kati ta bato oyo babatelaka elanga yango, ezali na batata ná bana na bango ya mibali mpe mibali mosusu. Bazali koyangana mikolo nyonso ya poso na ngonga ya nsambo na ntongo. Babandaka na libondeli, mpe na nsima bakendaka na bisika ndenge na ndenge, epai basalaka mibalemibale, mibalemibale mpo na kokata banzete, mpe mibalemibale mpo na kopangusa mabelé. Na ngonga ya libwa, bazali komela kafe elongo mpe bazali kosolola makambo oyo ezali koleka na bomoi na bango. Na nsuka ya likita, moto na moto apesameli libaku ya koloba, mpe libondeli ya nsuka epesami. Na nsima, bazongaka libándá mpo na kokoba mosala na

bango. Lelo oyo, bato oyo basalaka na elanga yango baumelaka na mosala yango bambula mingi. Bakendaka kaka soki nzoto na bango ezali lisusu kolongono te to soki bazali na mikumba mosusu.

Bólobela yango:

- Nini etindaki bandeko oyo bamipesaki na bolingo na bango moko básala ntango molai?
- Mpo na nini okanisi ete kosala elongo na bandeko ezali na ntina mingi?
- Wapi mwa makambo oyo baklisto basalaka mpo na kolendisa bomoko?
- Wapi mwa makanisi oyo tokoki kopesa mpo na kosalisa bato mosusu básalela Nzambe na bomoko?

7. Salá ete elengi

Bato bakosala makambo mingi koleka oyo esepelisaka bango! Bakosala ntango molai mpe bakomipesa mingi na mosala soki bazali kosepela na mosala na bango. Ntango mosusu tokanisaka ete makambo ya boklisto masengeli kokamatama na liseki te, nzokande Biblia elobelaka mingi esengo. Paladiso ekozala esika ya esengo.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Malako mpo na Motambwisi: *Saléá* **BOKOMI YA MOKANDA.**

- Osilá komeka moko na yango? Eloko nini esalaki? Eloko nini esimbaki te?
- Wapi baverse oyo tokoki kosalela mpo na komonisa ntina ya mosala ya kosakola?
- Ndenge nini osalelaki mpo na kopesa bato matondi mpe kopesa bango longonya? Makanisi nini mosusu bokoki komeka?
- Ndenge nini okoki kokolisa esengo na yo? Lolenge nini okoki kosala ete mosala ya kosakola esepelisa yo mingi?

LAPOLO

Malako mpo na Molakisi: *Omindimisa ete otika ntango mingi mpo ete kelasi epesa biyano na mituna oyo mpe ekoka kosala lapolo.*

MOSALA YA ETULUKU MOKO

Tomoni lolenge sambo oyo bato bayokaka ete balendisami mpo na kosangana na mosala: koteya, kofungola mabaku, kobenga mpo na kosangana, kopesa matondi, kosala elongo, komiyoka ete ozali na ntina, mpe kosepela.

Malako mpo na Motambwisi: *Sengá bato nyonso báya liboso mpe bátya elembo pembeni ya makambo misato oyo ekoki mpenza kolendisa bango.*

- Bato nyonso baponi nzela moko? *Mbala mingi, ekozala ndenge moko te.*
- Limbolá ete moto na moto azali na ntina na ye ekeseni, yango wana na bandakonzambe na biso, tosengeli kozala na mwango oyo ekotinda bato ya ndenge nyonso.
- Ezali na bato oyo bazwi ba notes ta likolo ? Mpo na nini okanisi ete bato oyo bazwaki bapwe mingi koleka? Ezali na ndenge oyo okoki kosalela mayele yango mpo na kolendisa bato na lingomba na yo?

Lingomba oyo Ezali Kosalela Basusu

Soki tolingi ete baeglize na biso ekolisa lolenge ya bomoi ya kosala misala ya bolingo mbala na mbala (kasi kaka mbala na mbala te), bongo tosengeli liboso komipesa na kosambela mpo na eklezia na biso. Na nsima, tosengeli kosala nyonso oyo ekoki na biso mpo na koloba, kosala mpe kokumisa misala ya bolingo mbala na mbala. Tóyoka lisolo ya lingomba moko oyo esalaki makasi mpo na komonisa bolingo epai ya bandimi na yango.

Pastere James amiyokaki ete alongi te. Ayebaki ete azalaki na mposa ete bato básala na lingomba na ye, kasi ayebaki te ndenge nini basengelaki kosala yango. Moninga moko apesaki ye nímero ya telefone ya pastere Moses mpe ayebisaki ye ete abenga ye mpo na koluka toli. Abengaki pasteur Moses mpe nsima ya kosolola na ye mwa moke, bayebisaki ye ete asengeli kosala mosala ta kosakola na lingomba na ye. Pasteres James andimaki ete ayebi te soki mosala ta kosakola ezalaka ndenge nini. PastereMoses azongisaki ete: 'Bómitungisa te, ngai mpe nazalaki kobanga tii mwa bambula liboso. Bóya na departema na biso moko mpe nakolakisa bino makambo oyo nalingi koloba.

Pasteur James ayambamaki na pasteur Moses na ekuke ta eklezia. Asepelaki mingi na komona ete pastere Moses azalaki mpenza na mposa ta kosalisa ye na esika ta kolakisa ye kaka lingomba na ye ta monene.

Ntango bakotaki na ndako-nzambe, Pastere James amonaki makomi minene. Nkombo ta lisolo yango ezalaki: "Bómipesa na mosala ta kosakola mokolo mobimba". Na nse ta motó ta likambo ezalaki na verse oyo elobi ete - . . . mpe bino, bandeko, bótika te kosala oyo ezali malamú. - 2 Batesaloniki 3:13. - Na nse na yango, bakomá sanza mokomoko na milongo misato. Molongo ya yambo ezalaki mpo na motuya ya misala ta bolingo misalemaki na sanza wana, molongo ta mibale mpo na motuya ya bato basalisamaki, mpe molongo ya misato mpo na motuya ya bato basanganaki mpo na kosunga.

Yango ezali nini? Atunaki Pasteur James.

Pastere Moses alimbolaki ete: "Tozalaka na mokolo moko ta losambo sanza nyonso". Na mikolo oyo, tozali koluka ete bato mingi na eklezia basala na lolenge moko to mosusu. Ntango nazali kosakola, mbala na mbala nasengaka bato bákómisa nkombo, mpe bandeko ta lisangá basengaka mpe basusu bákómisa nkombo na bango. Basusu bazali kosala na ndakonzambe na kosalisáká na bilanga to na kopakola langi na ndako moko. Basusu basalaka mosala ya kobongisa bandako to kobongisa bisika ya masano mpo na bana. Tozali na ba affiches ebele na nzinga nzinga ya eklezia mpo na kokundwela bato mikolo oyo mpe kosalisa bango na komona bato boni bazali kosalela mpe tozali kaka na mposa ya bango mpo na kosangana. Sanza na sanza, tokomaka misala ya bolingo boni tosalaki, bato boni tosalisaki mpe bato boni basanganaki. Sanza na sanza, tozali komeka kobakisa motango ya bato oyo bazali kosangana.

Ntango pasteur James atalaki zingazinga ya ndako-nzambe, amonaki ete ezalaki ta solo - ezalaki na mwa ndambo ta makomi na baverse ndenge na ndenge na bifelo. Na efelo ya nsima, ezalaki na bafoto mingi ya makambo mingi ya mosala oyo masalemaki na ntango ya kala. Ezalaki na bafoto ebele ya bato oyo bazalaki kosala makambo ndenge na ndenge: kotonga bandako, kobongisa banzela, kopetola ndako-nzambe mpe koteya bana. Na likoló ya bafoto yango, ezalaki na makomi oyo: - Tótonga Bokonzi ya Nzambe elongo.

PastereJames azwaki esika ya kofanda ntango pastere Moses azalaki komibongisa mpo na kobanda losambo. Pastere James amonaki bato ya boboto bazali kopesa moto nyonso mbote na ekuke mpe mwasi moko azalaki kosalisa bato bakufá miso mpe mibange na kozwa bisika ya kofanda mpe azalaki kopesa bango kopo ta tii. Amimonaki ete ayambami malamú na lingomba yango mpe azalaki komituna soki akoki kosala likambo motindo wana na lingomba na ye.

Ntango likita ebandaki, bilenge babinaki mpe lisangá eyembaki nzembo. Nsima ya ntango ta losambo, pastere Moïse asengaki na bato ete bápesa litatoli. Mwasi moko ya mokóló ayaki mpe alobaki boye: - Mobali na ngai akufá mpe nazali sikoyo kobokola nkolo na ngai ngai moko. Ndako na ngai ezalaki na bosoto mpe ezalaki kotanga mingi, mpe nkokona ngai ya mobali azalaki kosala malamú te na kelasí. - Na mbala moko, aseka makasi: - Sikoyo, lingomba eyaki kosalisa ngai na kobongisa nsamba. Mpe bilenge mosusu basengaki na nkoko na ngai ya mobali ete akota na ebongiseli ya kopesa mateya mpo ete akwea te na kelasí. Nazali na botondi mingi mpo na ndenge lingomba na biso ebatelaki ngai. Matondi na bino banso! - Moto nyonso akamwaki na litatoli oyo epesamaki. Pastere Moses azongaki lisusu liboso ta ndako-nzambe mpe asengaki na bato oyo batongaki ndako yango mpe na bato oyo basalisaka bana-kelasí bátelema. Lokola bazalaki kosala yango, bato

nyonso ta lingomba babetaki maboko makasi. Bamonanaki na esengo mpe bafandaki noki. Pasteur Moses asalaki libondeli ya mbangu mpo na basi mpe basali ya misala - kotonda Nzambe mpo na mposa na bango ta kosunga, kotonda Nzambe mpo na kosalela bango mpe kosenga na Nzambe ete akoba kosalisa lingomba mpo na kokumisa ye na misala na bango. Na nsima, pastere Moses ayebisaki bato ya lingomba ete etikali kaka poso mibale mpo mokolo ya misa ekoka. Alobaki na bango ete mpo na kotonga Bokonzi ya Nzambe, nzoto mobimba esengeli kosala na bomoko. Akundwelaki bango ete ezali na enama moko te kati na nzoto oyo ezangi ntina. Na nsima, asengaki na baoyo basilaki kokomisa nkombo ete bango nyonso bátya nkombo ya moto moko oyo akoya kosangana na bango na mokolo ta mosala.

Wana losambo ezalaki kokóba, Pasteur James azalaki kotalela makambo nyonso oyo amonaki mpe ayokaki kino sikawa. Ezalaki likambo ya kokamwa ete bato mingi ya eklezia wana bazalaki mbala na mbala kosangana na misala ya bolingo? Nsukansuka, asosolaki oyo Mose alingaki koloba ntango alobaki ete esengeli kosala mosala ya kosakola.

KOLUKA NA BILENGE MINGI

Malako mpo na motambwisi: Salelá **BUKU YA MOYEKOLI**

- Ndenge nini lisolo oyo emonisi makambo nsambo oyo tokoki kosala mpo na kolendisa basusu?
- Makambo nini mosusu okoki koyekola oyo ekoki kosalisa na lingomba na yo?

Kosukisa

Baefese 4 elobi boye: "Nzoto mobimba . . . ezali kokola mpe ezali komitonga yango moko na bolingo, wana enama mokomoko ezali kosala mosala na yango". Lokola tozali bakambi, tolingi kolendisa bato nyonso ya lingomba na biso ete bámpesa na mosala ya kosakola.

LIKAMBO OYO OKOKI KOSALA

Tótalela lisusu lolenge nsambo ta kolendisa basusu ete basala mpe makanisi oyo mauti na bituluku. Makambo nini misato bolingi kosala sanza oyo mpo na komema bato mingi na lingomba na bino na mosala ya kosakola?

Malako mpo na Motambwisi: Mpo na kosukisa, bózwa ntango ya kobondela mpo na mangomba na bango mpe mpo na bino na bino.